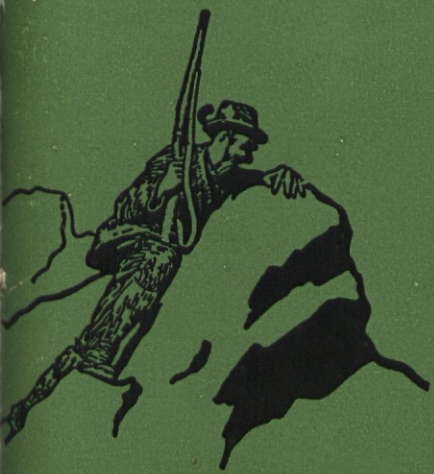

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

November
1974

8

MALI OGLASI

Mreže za ograje, obore ipd. izdelujem iz nerjaveče žice. Barvanje ni potrebno. Višina mreže po naročilu. — Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Dva mladiča — srnjačka, stara po pet mesecev, prodamo. — Lovska družina Krško, Sandi Bednaršek, Ob Cankarjevi cesti, blok II, 68270 Krško.

Belgijski brovning FN, kal. 12, prodam. — Jože Dolenc, Jarška c. 57, 61000 Ljubljana.

Zelo lepo lovsko terierko, staro eno leto, prodam. — Franc Bartol, tesar, Vinice, 61317 Sodražica.

Kanarčke, dobre pevce, prodam. So raznih barv: rumeni, rdeči, beli, zeleni. — Alojz Turšič, Titova 23/a, 61000 Ljubljana (dvorišče Kolesarja, nad skladiščem Astre).

Boroveljsko trocevko, kal. 16—5,6 × 52 R, z daljnogledom Kahles Helia 6. — Ljubo Božovič, Delavsko naselje 28, 61360 Vrhnika, tel. 70-438.

Balkanskega goniča, JRGb 10003, poleženega leta 1969, s prav dobro telesno oceno — prodam. Je vsestransko uporaben, tudi za sledenje po krvnem sledu. Cena po dogovoru. — Viktor Konečnik, 63330 Mozirje (št. 265).

Opozorilo sodelavcem

Za izplačilo honorarjev za objavljene prispevke (članke, dopise, slike) v našem glasilu nam pošljite izjavo po naslednjem vzorcu:

Izjava

Podpisani
bivajoč (kraj, ulica, št., občina)

zaposlen pri

izjavljam, da od 1. januarja t. l. pa do danes nisem imel za dopolnilno delo toliko dohodkov, da bi presegli 2000 din in bi zaradi tega moral odpreti žiro račun. Ta izjava velja vse dotlej, dokler pisмено ne javim morebitne spremembe.

Dne

(Lastnoročni podpis)

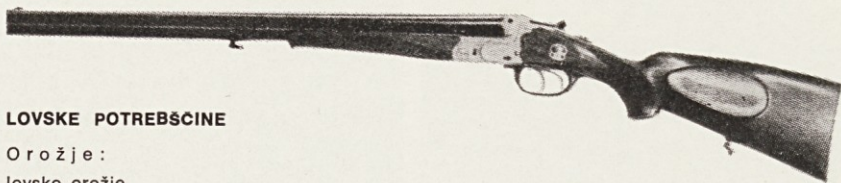
Kdor pa ima žiro račun, naj nam spo-roči njegovo številko!

Uredništvo

Dopisnike prosimo

Članki, dopisi, vesti itd. naj bodo napisani s pisalnim strojem v razprtih vrstah, zaradi morebitnih popravkov. Avtor vsakega dopisa naj navede tudi svoj točen naslov. Če je avtor lovska družina (jubilanti, umrli itd.), naj bo na dopisu naveden točen naslov tajnika ali starešine, da se v primeru kake nejasnosti lahko hitro nanj obrnemo.

Uredništvo

LOVSKE POTREBŠČINE

Orožje:

lovsko orožje,
športno orožje,
malokalibrske puške,
zračne puške in pištole,
puške prednjače,
(vse v prosti prodaji)
revolverji in pištole

Municija:

RWS, Sellier & Bellot,
Remington, Sako, Norma,
Hirtenberg
(vse ABC na zalogi)
šibreni naboji od 2 šilinga navzgor,
najboljša trap municija

Lovska oblačila:

obleke iz lodna za lov,
lovske pletenine,
lovske srajce,
lovska obutev,
ves pribor

Gerhard Salberger

Lavamünd - Labot 21
Avstrija

REPUBLIŠKA UPORABNOSTNA TEKMA GONIČEV

pod pokroviteljstvom Skupščine občine Nova Gorica
17. novembra 1974, Dornberk pri Novi Gorici

Več na straneh 235 in 255

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)

Via B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov,
podvodni šport in podobno

Orožje znamk Beretta, Franchi,
Breda, Zoli in Bernardelli

Pri nakupu orožja 5% popust

NOVEMBER — LISTOPAD

Gibanje sonca:

dan	vzhod	zahod	dolžina dneva
1.	6.42	16.48	10.06
16.	7.03	16.30	9.27

Lunine mene:

zadnji krajec 7. ob 3.47
mlaj 14. ob 1.53
prvi krajec 21. ob 23.39
ščip 29. ob 16.09

Foto Peter Adamič:
Pred pozdravom lovini
po lovu v lovišču LD
Križevci pri Ljutomeru.

Slika nazorno prikazuje, kako je treba položiti uplenjeno divjad, da ji lovci po starem običaju izkažejo poslednjo čast.

Več o pozdravu lovini preberi v tej številki na strani 248!

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVII. letnik

št. 8

november – listopad 1974

Vsebina:

Tone Svetina	Gojitveno lovišče Triglav – Ob petdesetletnici Triglavskega narodnega parka	226
Konrad Sajdl	Vodeče svinje ne!	232
Vinko Trupej	O divjih prašičih na Kozjanskem	234
Jože Kristen	Gonič na tekmi	235
Jože Guna	Gams iz Črnoalice	237
Zvonimir Šusteršič	Na kraškem svetu Štajerske	238
Ludvik Filipič	Jesen odhaja, pesem	239
Stanko Lapuh	Svobodnjak Hribar – VIII.	240
Po lovskem svetu:	Izkušnje ruskih lovcev z goniči – Marija Preželj . . .	243
Lovski oprtnik:	Zmogljivost daljnogleda v mraku – še enkrat – F. Avčin	245
	Rezultati različne gojitve – M. Prunk	246
	Grajšev »lovski krst« – T. Ožbolt	247
Vprašanja – odgovori:	Pozdrav lovini – F. Cvenkel	248
Jubilanti		249
Lovska organizacija:	Praznik LD Kovor – elf	250
	Jubilejna publikacija »25 let Lovske zveze Kočevje« – A. Š.	253
V spomin		254
Lovska kinologija:	Vesti iz Kinološke zveze Slovenije – P. K.	255
Šaljive		256

LOVCA izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Glavni urednik Tone Svetina, odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu Lovca, Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. – Rokopisov in fotografij ne vračamo. – Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za Lovca, je po članu 75 din. Za druge naročnike je letna naročnina 85 din; za inozemstvo 100 din. Posamezna številka 8 din. – Cene malim oglašom za člane lov. organizacij: do 15 besed 10 din, od 15 do 25 besed 13 din, od 25 do 35 besed 17 din, od 35 do 45 besed 20 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom! – Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 50101-678-47158. – Tiskala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Gojitveno lovišče Triglav

Ob petdesetletnici Triglavskega narodnega parka

Tone Svetina

Poudarek pomembnemu jubileju

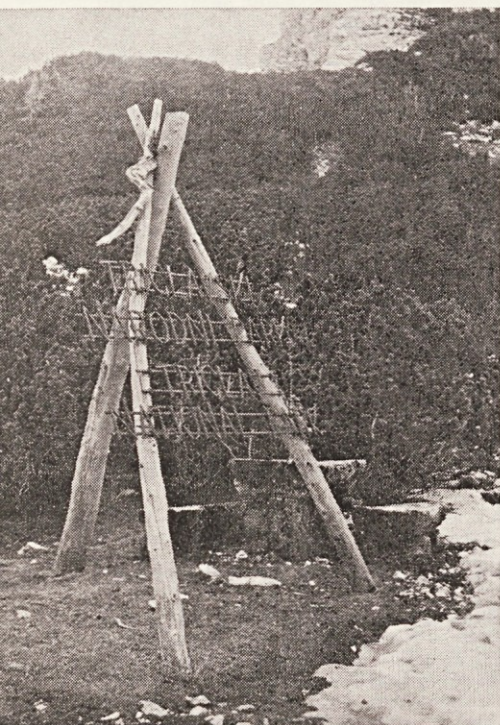
Letos praznujemo petdesetletnico, kar je bil v Dolini Triglavskih jezer ustanovljen »prirodni varstveni park«, predhodnik Triglavskega narodnega parka. Ljubitelji neoskrunjene narave in čuvarji človekovega okolja so temu pomembnemu jubileju dali poudarek tudi v javnosti.

Prirodoslovci so Triglavskemu narodnemu parku posvetili 9.–10. številko Proteusa (maj–junij 1974), ki je izšla tudi kot posebna publikacija, dostopna širšemu krogu bralcev.

Tako smo h knjižici Staneta Peterlina Triglavski narodni park, izdani v zbirki Kulturni in naravni spomeniki Slovenije pri Mladinski knjigi, dobili obširnejšo publikacijo, v katero so poleg prirodoslovcev

Na poti čez Ovčarijo nas na štapcah opozarja na Triglavski narodni park velik napis

Foto J. Gregori

prispevali svoje sestavke tudi planinci, gozdarji, lovci in drugi.

Po uvodu uredništva »Ob jubileju Triglavskega narodnega parka« piše Stane Peterlin v sestavku »Prvo poglavje (1908–1924–1944)«, kako se je rodila ideja, da bi zaščitili Dolino Triglavskih jezer od Črnege jezera mimo Bele skale do planine Lopučnice. Avgusta 1908 si je na iniciativo Drž. gozdnega oskrbnišтва v Radovljici ta predel ogledala skupina ljudi pod vodstvom naravoslovca Albina Belarja. Vendar je bila ta ideja realizirana šele julija 1924, s podpisom pogodbe pobudnikov za ustanovitev parka – Muzejskega društva Slovenije in Slovenskega planinskega društva – z Direkcijo gozdov v Ljubljani.

Viktor Petkovšek pa je v svojem sestavku »Profesor Fran Jesenko in Triglavski narodni park« prikazal uspehe in zasluge tega znanstvenika, profesorja botanike, za varstvo narave, predvsem pa za park v Julijskih Alpah.

Geološki in paleontološki pregled Doline Triglavskih jezer je podal Anton Ramovš, Ivan Gams pa je izčrpno obdelal Triglavska jezera in njihove značilnosti. O krasu in speleologiji v Triglavskem parku govori Dušan Novak. S svojimi ugotovitvami nas seznanja o vseh značilnostih podzemeljskega sveta, od katerih bi omenil izvir Soče, jamo izvira Savice, jamo Govica v steni Pršivca, Triglavsko brezno in Pološke jame.

Za planince in lovce je zelo zanimiv sestavek Toneta Wraberja »Botanični sprehod skozi Dolino Triglavskih jezer«. Seznanja nas, kako bogata in pisana je flora našega narodnega parka. O mahovih Doline Triglavskih jezer piše Andrej Martinčič, Jože Lazar pa o njenih algah.

Miha Potočnik, predsednik Planinske zveze Slovenije, je v svojem prispevku »Povojna prizadevanja za razglasitev današnjega in jutrišnjega Triglavskega narodnega

parka« podal kronološki pregled, kako je LR Slovenija po vojni urejala upravljanje Triglavskega narodnega parka. Kot predsednik komisije za pripravo odloka o zavarovanju Bohinjske kotline in Doline Triglavskih jezer ter desetletni predsednik komisije za upravljanje Triglavskega narodnega parka nam razgrinja celotni potek predlogov od ožjega Triglavskega narodnega parka do širšega parka, ki bi zajemal celotno področje Julijskih Alp.

Živalstvo so v svojih sestavkah popisali: Jan Carnelutti – žuželke, Jože Bole – nevretenčarji, Janez Gregori – vretenčarje, Ivan Fabjan pa divjad.

Zelo zanimiv in izčrpen je članek Janeza Juvana o človekovi dejavnosti, fužinarstvu, planšarstvu in gozdarstvu na področju Julijcev. Matjaž Kmecl pa je v svojem razmišljanju ob pravlji o Zlatorogu razvil idejo o čuvanju okolja od pradavnine do danes.

V zaključnem sestavku »Julijske Alpe – slovenski narodni park« nas Marjan Debelak seznanja s projektom razširitve parka na celotne Julijske Alpe in razdelitve na štiri varstvene cone. Preglednost njegovega sestavka je podprta z barvno karto »Julijske Alpe – regionalni prostorski načrt območij za posebne namene«. Iz tega sestavka je jasno razvidno, kje danes smo in kaj pravzaprav hočemo doseči v prihodnosti.

Menim, da je dolžnost slovenskih lovcev, da se tudi mi seznanimo z omenjeno problematiko, brez ozira na to, s kakšnimi motivi smo povezani z Julijskimi Alpami. Ali nas ta vprašanja zanimajo zgolj kot lovce, ali pa upoštevamo tudi turistični, prirodoslovni, gospodarski, planšarski ali vojaški vidik.

Triglav je narodni simbol Slovencev. Naša najvišja gora v republiki Sloveniji in v državi. V času največje zgodovinske preizkušnje za obstoj naših narodov, v času osvobodilne vojne in ljudske revolucije

Pogled s Stola čez megleno morje na triglavsko pogorje

Foto T. Mulej

v letih 1941–1945, je Osvobodilna fronta slovenskega naroda postavila Triglav v slovenski grb. To pomeni, da Slovenci hočemo ostati na svoji zemlji tako trdno in nepremagljivo, kot so skale te mogočne gore. S to odločitvijo smo svoje meje zapisali s krvjo.

Ne bo odveč, če se spomnimo, da smo v zgodovini v boju z Germani in Romani izgubili Slovenci dve tretjini svojega ozemlja! Gorske verige so bile tiste, ob katerih se je ustavil pritisk osvajalcev in naše gorske kmetije so bile vsaka zase trdnjava.

Ob uveljavljanju slovenske narodne zavesti so nam znana tudi nasprotja med Slovenskim planinskim društvom in nemškim Alpenvereinom tudi v Julijskih Alpah, ko je šlo za postavljanje planinskih koč in za osvojitve prvenstvenih smeri v Severni steni Triglava, saj sta dva od nemških plezalcev-prvo-pristopnikov napisala: »Res stoji Triglav na slovenskih tleh, toda nemški duh ga je osvojil!« Kakšen pohlep je gnal Nemce po naši zemlji, kaže tudi to, da so v času oku-

pacije izdali znamko z napisom: »Gorenjska za vedno nemška!«

Tudi triglavsko lovišča so bila v rokah bogatih tujcev, predvsem Nemcev. Slovenski človek je bil lahko predvsem gonjač ali hlapec, plačan čuvaj ali pa divji lovec.

Naj mi bo dovoljen ta odmik od osnovne teme, ker se mi zdi, da na svoj način priča o naši čustveni navezanosti in veliki ljubezni do tega koščka naše zemlje, ki nas iz več razlogov obvezuje, da ga najprej spoznamo in potem tudi skrbimo zanj. Saj je to eden najlepših predelov na svetu, pravi paradiž, kar so nam priznali mnogi svetovni potniki.

Tega se je menda prvi zavedel občudovalec in poet Julijskih Alp, dr. Julius Kugy; s svojima knjigama »Petsto let Triglava«, »Julijske Alpe v sliki« in drugimi je ponesel slavo o naših krajih in ljudeh širom po svetu. Za njim so v čarobni svet besede in umetniškega sporočila to pokrajino ujeli tudi drugi bolj ali manj pomembni pisatelji, kot Franc Saleški-Finžgar, Janez Jalen, Edo Deržaj, Francè Avčin, Evgen

Lovšin, Miha Potočnik, Janko Mlakar in drugi.

Triglavsko pogorje je danes oaza pradednine. Sredi prodirajoče civilizacije in prenaseljenosti, v katero se utapljaajo industrijske družbe, dobiva vsak dan večji pomen in večjo vrednost. To mnogo bolj od nas čutijo tisti, ki prihajajo k nam z željo po čistem zraku, po soncu in samoti neomadeževanih višin, iz velemestnih betonskih mravljšč in asfaltne džungle zahodne Evrope, kjer visi nad tovarniškimi dimniki ponjava strupene megle, kjer ni ptic in kjer umirajo komaj porojene bilke. Lahko si mislimo, kaj pomeni turistu, ko po celodnevni vožnji po nevarnih ubijalskih avtomobilskih cestah prispe v našo deviško pokrajino.

Triglavsko gojitveno lovišče – Triglavski narodni park

Divjad celotnega območja Julijskih Alp je pod varstvenim režimom od leta 1949, ko je bilo upravljanje teh

predelov zaupano Zavodu za gojitev divjadi Triglav, z upravo na Bledu. S sklepom IS SRS, z dne 12. dec. 1970, pa je bila dejavnost zavoda razširjena na upravljanje in vzdrževanje Triglavskega narodnega parka in zavod je bil preimenoval v »Zavod za gojitev divjadi-Triglavski narodni park«.

Skupna površina, ki jo upravlja Zavod, meri 59 326 ha in zajema predele v vseh Julijcih. Po svoji celovitosti predstavlja favnistično gospodarsko naravno zaokrože-

nost in geografsko celoto. Popolno zaščito uživa samo del te površine, to je širše območje Doline Triglavskih jezer.

Zavod ima v visokogorju Julijcev 38 lovskih koč različnih velikosti, ki služijo lovskim čuvajem, kadar opravljajo varstveno službo ali opazujejo divjad; so pa na voljo tudi drugim obiskovalcem. Nadzorstvena služba je poverjena 18 lovskim čuvajem, ki so tudi člani Gorske straže. Pri svojem delu se pri varstvu narave povezujejo

s PZ Slovenije in z gozdarji blejskega in tolminskega gozdnega gospodarstva.

Zavod skrbi predvsem za ohranitev in naselitev avtohtonih vrst divjadi, ki spadajo v alpski ekosistem. Poleg tega skrbi za razmnožitev še nekaterih drugih vrst divjadi.

Na tem območju živijo danes naslednje vrste avtohtone divjadi:

Sesalci (Mammalia) –

planinski zajec (*Lepus timidus*) – veverica (*Sciurus vulgaris*) – lisica (*Vulpes vulpes*) – hermelin ali kepen ali velika podlasica – (*Mustela erminea*) – mala podlasica (*Mustela nivalis*) – dihur (*Mustela putorius*) – kuna zlatica (*Martes martes*) – jazbec (*Meles meles*) – divja mačka (*Felis silvestris*) – navadni jelen (*Cervus elaphus*) – srna (*Capreolus capreolus*) – gams (*Rupicapra rupicapra*) – alpski kozorog (*Capra aegagrus ibex*).

Ptiči (Aves) –

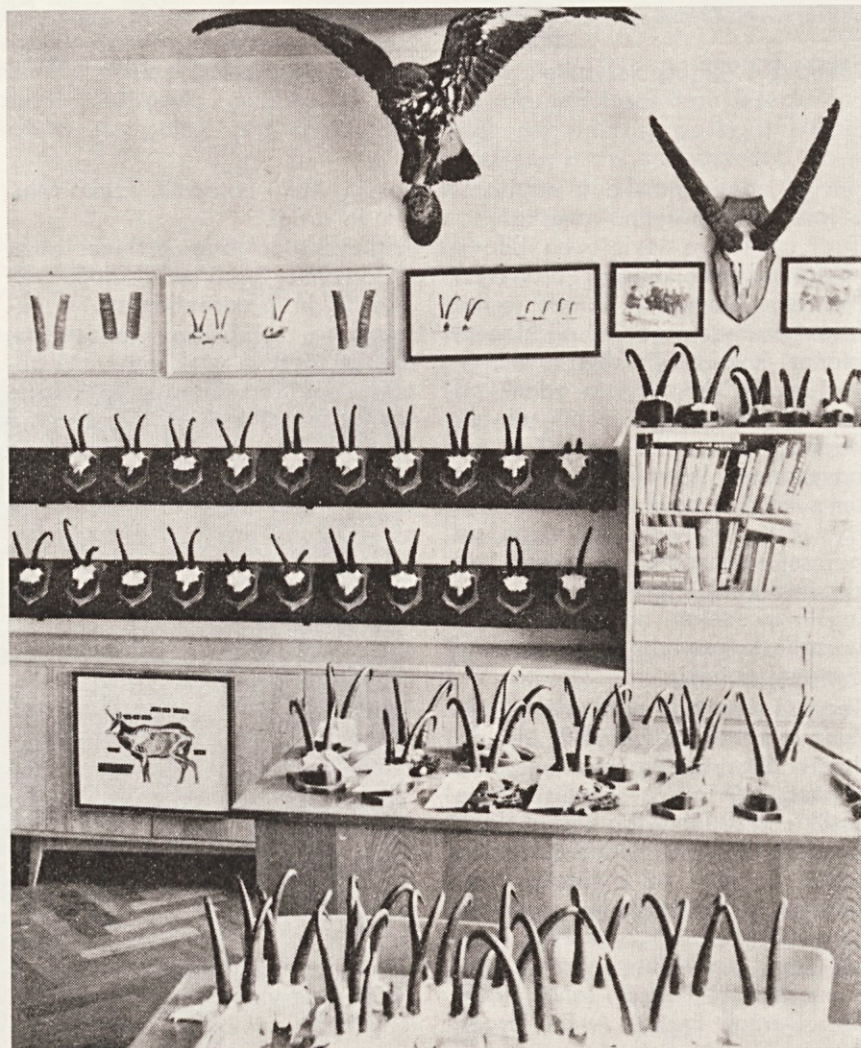
kragulj (*Accipiter gentilis*) – skobec (*Accipiter nisus*) – navadna kanja ali mišar (*Buteo buteo*) – planinski orel (*Aquila chrysaetos*) – belka (*Lagopus mutus*) – gozdni jereb (*Tetrastes bonasia*) – ruševac (*Lyrurus tetrix*) – divji petelin (*Tetrao urogallus*) – kotorna (*Alectoris graeca*) – grivar (*Columba palumbus*) – duplar (*Columba oenas*) – divja grlica (*Streptopelia turtur*) – krokar (*Corvus corax*).

Varstvena območja

Glede na obsežnost površine, stalež divjadi, urejenost in varstvo spada Triglavsko lovišče med najelitnejša gamsja lovišča na svetu in tudi med najbolj poznane naravne parke. Primerjamo ga lahko z Grand Paradisom v Italiji, s švicarskim nacionalnim parkom v

Strokovni kabinet Zavoda za gojitev divjadi Triglav na Bledu

Foto I. Fabjan

kantonu Graubinden ali s poljskim narodnim parkom v Bialowezchi.

Triglavsko gojitveno lovišče je razdeljeno na štiri območja:

Zgornjesavsko varstveno območje

Omejeno je s Savo Dolinko do Mežaklje ter obsega gorstvo na obeh straneh Doline Vrat, Martuljkove skupine, Doline Planice in Tamarja, vse do vrhov, ki mejijo na Dolino Trente. Tu se razteza divje skalovje Rateških Ponc, ki se stikajo z eno najlepših gora Julijcev, kakor lemež ošljenim Jalovcem (2643 m), pod katerim izvira rečica Nadiža. Tu leži znamenita zaščitena kotlina Male Pišnice z visokogorskim pragozdom. Na obeh straneh alpske ceste, ki preko Vršiča (1611 m) povezuje Kranjsko goro s Trento, se pa dvigajo pobočja visokih gora Mojstrovke (2332 m), Prisojnika (2547 m). Lovišče se nadaljuje v divjih ostenjih edinstvene kotline Krnice, katere lijak je z obrobja podoben kraterju na Luni, in ga zapirajo ostenja zahodnega Prisojnika, Razorja (2601 m), Križa (2410 m), Dolkove špice (2582 m), Škrlatice (2738 m), Gamsovc (1931 m), Špika (2472 m). Posebno znamenitost predstavlja celotna Martuljkova skupina, ki spada med najsamotnejši alpski svet. Pod edinstveno piramido mrkega Špika, Frdamanih polc in Široke peči leži fantastična naravna tvorba – Amfiteater. Omembne vrednote je tudi lepota kanjona Beli potok, v Vratih pa ne moremo mimo slapa Peričnik.

Dominantna točka je vsekakor mogočni Triglav (2863 m), s svojo veličastno ter v plezalskem svetu zelo čislano Severno steno, z večnim snegom in na drugi strani z edinstveno visokogorsko ravnico in planino Velo polje. V soseščini Triglava so še okoli 2500 metrov visoki vrhovi: Stenar, Kanjavec, Cmir, Rjavina, Vernar in drugi.

Blejsko varstveno območje

Ta združuje nekdanja lovišča kralja Aleksandra Karadjordjevića. Obsega pa dolino Radovne z istoimensko reko, znamenito sotesko Vintgar, Mežakljo, Jerebikovcem, nadaljuje pa se v Dolino Krme in Kota, ki sta omejeni z gorami triglavskega predgorja. Tu so Bratovlja peč (1516 m), Klečica (1861 m), Debela peč (2001 m), Lipanski vrh (1983 m), Mali in Veliki Draški vrh (2132 in 2243 m), na drugi strani pa

Triglavski gam

Foto I. Fabjan

Srednja gora (1369 m), Macesnovec (1926 m), Rjavina (1532 m).

Visokogorska gozdna planota Pokljuka je značilna po monokulturi smrekovega gozda. Tu so edinstvena rastišča divjega petelina, njene poseke pa so pasišča mnogoštevilne srajadi. Naravna znamenitost so visokogorska močvirja – Močila ob Črnem potoku in Goreljku. Tu so tudi zanimive planine za govedo in ovce – Lipanca, Zajavor, Goreljek, Kranjska dolina, Konjščica.

Bohinjsko varstveno območje

Zanimivo je, kakšen sloves so imela ta lovišča. Med vojno 1941–1945 si je te revirje prisvojil Herman Göring. V Bohinju je imel že rezervirano vilo in organizirano varstvo tega lovišča. Vendar mu je partizansko gibanje preprečilo, da bi lovil.

To območje se začena po obrobju Pokljuke, zajema pobočja doline Voje in sega preko Tosca (2275 m) na Velo

polje k vzhodnim pobočjem Triglava ter obsega Dolino Triglavskih jezer.

Bohinjski revirji so precej obljudeni, od planin, kjer se pasejo govedo, ovce in tudi konji, pa do turizma. Znamenite so planine: Trstenica, Velo polje, Pod Mišelj vrhom, Pri jezeru, Dedno polje, Ovčarija, Laz, Tosc, Komna, Na Kraju.

Lepe pogoje za divjad nudijo sončna pobočja nad Bohinjskim jezerom: Vogar, Pršivec, Komarča, pod njo pa izvir Save s slapom Savico.

Sem spadajo tudi predeli visoke planote Komne, vse do Vogla, ki je z dograditvijo žičnice postal močno obljuden.

Trentarsko varstveno območje

Trenta je z globoko vsekano dolino, odprto proti morju, edinstvena tvorba narave, znamenita po svoji lovski in planšarski tradiciji ter naravnih spo-

menikih. Naj omenim korita soteske Mlinarice, alpinetum Julijana, alpinetum v steni Kukle, nadalje izvir Soče in njena korita, kakor tudi rečico Lepeno.

Za gojitev gamsov so najpomembnejša pobočja od Vršiča do Jalovca, kjer so gamsji tropi tudi do 200 živali pogosti. Kriški podi z jezerom in pobočja, ki se vlečejo mimo Pihavca (2414 m) do Luknje, so pomembni za kozoroga. Posebno odmaknjena in samotna so gamsja pasišča nad planinami: V Plazeh, Trebišnja, Za skalo, kjer se planšarstvo umika v korist in tudi v škodo divjadi. Tu se ob strmem ostenju Velikega špiča (2398 m), Vogla (2448 m), Čela (2227 m) in Velikih vrat (1927 m) ter Lanževico (2003 m) z Bogatinom (1977 m) stika Trenta z Zgornjo – Lepo – in Spodnjo Komno.

V planinah Trente in Soče se je svoj čas paslo tudi do 20 000 ovc in koz. Danes pa jih je komaj kakih 1500.

Divjad triglavskega lovišča

Gams je najpomembnejša avtohtona divjad Julijskih Alp, zato naj mu namenim nekaj več pozornosti. Pred drugo svetovno vojno so bila gamsja lovišča skrbno varovana in bogata z vsakovrstno divjadjo. Bila pa so majhna in razcepljena, brez enotnega režima. Druga svetovna vojna 1941–1945, je strahovito opustošila tudi alpska lovišča. Divjad je pobijal vsakdo, ki mu je to uspelo. Pomanjkanje hrane v gorskih vasicah je prisililo ljudi v divji lov. V Trenti so lovci z gamsjim mesom oskrbovali tudi partizansko bolnico, da o pohodih Bohincev na gamse sploh ne govorim. Ko je leta 1949 Zavod za gojitev divjadi prevzel varstvo v tem predelu, je bil po oceni naslednji stalež divjadi:

630 gamsov, 550 srnjadi, 240 divjih petelinov, 510 ruševcev, 9 planinskih orlov in nekaj druge divjadi. Po 24 letih skrbne in sistematične gojitve uspeh ni izostal. V najboljših letih se je stalež dvignil na približno 3500 gamsov, toda zaradi bolezni in naravnih katastrof je stalež tudi upadel. Spomladi 1973 so po oceni imeli v lovišču: 2660

Odstrel gamsov v SR Sloveniji l. 1972 in stalež aprila 1973

Statistika LZS

Lovišča LD po področnih LZ in gojitvena lovišča	Odstrel v letu 1972				Razmerje odstrela v %		Pomladanski stalež l. 1973		
	kozli	koze	mladiči	skupaj	kozli in kozliči ♂	koze in kozice ♀	kozli	koze	skupaj
Bela krajina	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celje	56	25	8	89	67	33	260	390	650
Gorenjska	126	62	—	188	67	33	790	1093	1 883
Gorica	118	94	22	234	55	45	934	1222	2 156
G. Radgona	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idrija	29	22	9	60	57	43	183	211	394
Kočevje	7	4	—	11	64	36	50	73	123
Koper	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana	22	16	—	38	58	42	187	270	457
Ljutomer	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maribor	61	41	9	111	58	42	402	566	968
Notranjska	4	—	—	4	—	—	25	31	56
Novo mesto	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Posavje	1	—	—	1	100	—	9	11	20
Postojna	5	6	1	12	50	50	51	88	139
Prekmurje	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ptuj	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zasavje	—	—	—	—	—	—	12	11	23
»Fazan«	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»Jelen«	—	1	—	1	—	—	21	25	46
»Kompas«	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»Kozorog«	130	92	3	225	58	42	531	1028	1 559
»Ljublj. vrh«	—	—	—	—	—	—	3	5	8
»Pohorje«	34	11	—	45	76	24	243	315	558
»Prodi«	12	6	—	18	67	33	55	70	125
»Rog«	—	—	—	—	—	—	9	10	19
»Triglav«	115	53	—	168	68	32	1040	1620	2 660
»Žitna gora«	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	720	433	52	1205	60	40	4805	7039	11 844

gamsov, 1490 srnjadi, 198 divjih petelinov, 410 ruševcev, 12 planinskih orlov in nekaj druge divjadi.

Zavod je gospodaril po strogih gojitvenih načelih. Seleksijski odstrel je obsegal v glavnem ostarelo, bolno in šibko divjad. Tako se je vsakoletno izboljševal stalež, številčno kakor tudi kakovostno. Statistika kaže, da se je petnajstletno poprečje odstrela gamsov gibalo v mejah 7% od spomladanskega staleža, čeprav bi lovišče, ki ne bi bilo usmerjeno predvsem v gojitev, preneslo tudi 12%, kajti prirastek je dvakrat večji od odstrela. Kvaliteta rogljev triglavskih gamsov je znana in je precej nad evropskim poprečjem. V dvajsetih letih jih je bilo uplenjenih:

485 od 100 do 105 točk,
170 od 105 do 110 točk,
41 od 110 do 114 točk,
21 po nad 115 točk.

Rogljji triglavskih gamsov so dobili mnoga priznanja na mednarodnih in svetovnih lovskih razstavah: Düsseldorf, Budimpešta, Novi Sad, Torino, Firence. Prav tako tudi na domači, slovenski lovski razstavi leta 1972 v Mariboru, kjer so bili triglavski gamsi vrhunske kvalitete. Toda kljub izjemnim naporom, da bi se stalež gamsov povečal do največjih možnosti, to še ni uspelo. Znano je, da se stalež gamsov dvigne lahko samo do tistega števila, ko se divjad lahko prehrani v najtežjem zimskem času.

Triglavske gamse pa so najhuje prizadele naravne katastrofe.

Nadvse kruta je bila zima 1951/52. Takrat je zaradi nenadne zmrzali in globokega snega ter plazov poginilo 550 gamsov. Prav tako katastrofalna je bila zima 1962/63. Spomladi so našli ostanke 450 poginulih živali. Zaradi nedostopnosti v nekatere predele pa je bilo točno število nemogoče ugotoviti.

Tako se je pokazalo, da hude zime, ki si v Alpah periodično sledijo vsakih nekaj let, poberejo vse,

kar se medtem prigospodari, saj sneg in mraz uničita vso slabo in bolno divjad. Plazovi, padajoče kamenje in nesrečni primeri pa ne prizanašajo tudi močnejšim živalim.

Poleg naravnih, vremenskih katastrof je gamse prizadela v letu 1968 še bolezen. Nenadni izbruh kužne gamsje slepote je bil prava tragedija. Vzroka za to epidemijo ni lahko ugotoviti; nekateri menijo, da je bolezen prišla iz sosednje Italije in da se je razširila tukaj zaradi idealnih pogojev – gostote gamsov.

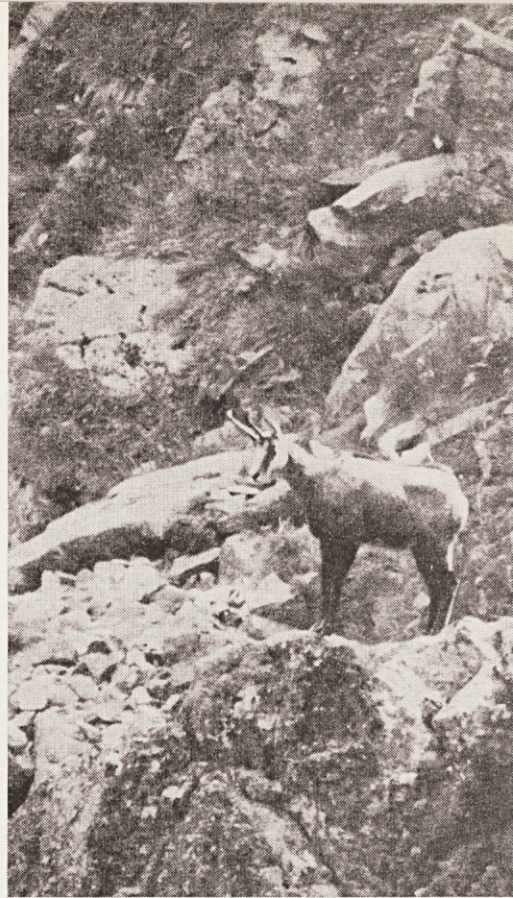
Kužna slepota je silovito razredčila trope. Odstreljenih in najdenih je bilo 600 živali.

Tako so katastrofe in zime v 3 letih pobrale več gamsov, kot je znašal skoraj desetletni odstrel.

V letu 1973 pa grozi epidemija garij, ki se širi prek Karavank, zaradi nepazljivosti koroških lovcev, vendar na srečo še ni dosegla triglavskega lovišča.

Posledica izjemnega varstva te divjadi je bila, da se je gams v Sloveniji razširil na področja, kjer ga nikoli ni bilo. Iz triglavskega gojitvenega lovišča se razseljuje na vse strani, koder le sluti ugodne življenjske pogoje.

Povečanje staleža je omogočilo tudi odlov živih gamsov in naselitev v druga lovišča. Čeprav Zavod ni imel nobenih izkušenj, niti sredstev za odlov, se je odločil, da poizkusi loviti žive gamse z mrežami. Že v letu 1954 so v Krmi ujeli prve. V naslednjih letih so bili odlovi na Kriških podih, v Radovni in spet v Krmi. Gamse so poslali za naselitev na Snežnik, Nanos in Gorenjski Snežnik. Izven naše republike pa na Velebit in Djerdap. Naselitev so uspele. Poudariti je treba, da odlov zahteva veliko požrvovalnosti in drznosti, obenem pa terja tudi precejšnja finančna sredstva. Težko je živali napoditi v skrbno zakamufilirane mreže, še težje pa je ujete obvladati, ker se srdito branijo, in jih spraviti v primerne košare, v katerih jih morajo

Srečanje z gamsom v Triglavskem parku
Foto M. Hain, Praga

nato po težko prehodnem in nevarnem skalovju na ramenih odnesti v dolino.

Evropska poprečna ocena gamsjih rogljev je 92 točk. Statistika pa za triglavske gamse kaže, da so bili odstreljeni v poprečni starosti 9 let, da so imeli poprečno 97 točk in so tehtali poprečno 23,6 kg.

Za varstvo divjadi, posebno gamsov, je bilo potrebno zatirati divji lov. V alpskem svetu je to ostanek preteklosti, ki sicer počasi izginja, ni pa še povsem izkoreninjen. Priložnost za divji lov so izrabljali predvsem planšarji, pastirji, gozdni delavci, gozdni cestarji, gobarji in drugi obiskovalci gozdov in gora. Največ je bilo opraviti z Bohinji. Toda tudi v Trenti, Gornjesavski dolini in na Mežakliji je bilo nekaj primerov divjega lova in krivolova. Omembe vredna je tako imenovana »Bohinjska afera« (1956–60), v kateri so prijeli 12 divjih lovcev, ki so bili obsojeni in kaznovani. Odvzeli so jim 10 lovskih in čez 40 vojaških pušk. Zankarji so bili redkejši, toda tudi ta način škodljivstva še ni izumrl.

(Konec prihodnjič)

Vodeče svinje ne!

Konrad Sajdl

Lov na divje prašiče smo do nedavna izvajali dokaj preprosto, neodgovorno, nenačrtno, neenotno, niti ne lovsko pravično, na vse mogoče načine, skratka tako, kakor je kdo vedel in znal. Tak način lova izhaja iz 17. stoletja oziroma od takrat, ko je bil divji prašič proglašen tudi na Slovenskem za največjega škodljivca, ki ga je bilo dovoljeno pobijati na vse mogoče načine, ob vsakem času, ne glede na spol in starost. Kratko malo ni bil obravnavan kot divjad, pač pa kot izobčenec, ki mu ni bilo mesta v naših loviščih. Celo nagrajen je bil tisti, ki ga je na kakršenkoli način pokončal. Tudi povojni lovski zakoni divjemu prašiču niso prinesli nikake zaščite, razen sedanji še veljavni zakon o lovstvu iz leta 1966, ki dovoljuje divjega prašiča streljati samo s kroglo, iz risane kakor tudi iz gladke cevi. No, to za njegovo zaščito ni veliko, vendar nekaj je. Sedanji zakon je vsaj preprečil, da se na divje prašiče ne strelja več z vsakim pihalnikom in z vsem mogočim svincem, kar se je prej pogosto dogajalo.

Kljub tako slabim odnosom do te divjadi se je divji prašič, trdoživ, kakršen je, uspel obdržati in se celo razširiti domala v vsa slovenska lovišča, kjer so zanj ustrezni življenjski pogoji. Kjer so se divji prašiči pojavili, jim je večina lovcev priznala pravico obstoja, pričela zanje skrbeti kakor za druge divje živali in ne bo dopustila, da bi ta viteška divjad ponovno izginila iz naših lovišč.

Nekatere lovske organizacije so z gojitvijo, zaščito in načrtnim odstrelom divjih prašičev začele že pred leti, npr. Lovska zveza Celje in nekaj lovskih družin na Dolenjskem. Na primer v poslovniku LD Boštanj iz leta 1968 piše: »Divji prašiči, razen starih merjascev, so zaščiteni od 15. 2. do 15. 7.« Praktično pa te divjadi v lovišču LD Boštanj nikdar niso lovili pred 25. novembrom. V zadnjem času pa

več LD v Posavju pripravlja spoznavni o enotni gojitvi, zaščiti, plačevanju škode in odstrelu divjih prašičev. Ob tem sklep občnega zbora Lovske zveze Slovenije* o delni časovni zaščiti divjih prašičev in stalni zaščiti vodečih svinj nekatere lovske organizacije ni prav nič presenetil. Vsekakor ta sklep, ki ureja zaščito divjih prašičev na celotnem območju republike in je obvezen za vse lovske organizacije, zelo pozdravljamo.

Pred nami je glavna sezona skupinskih lovov na divje prašiče. Nikakor se ne sme zgoditi, da bi padla vodeča svinja. Lovske družine, ki imajo planiran in odobren odstrel divjih prašičev, so se že ali se še bodo odločile, kakšen način lova je za njihove terenske in druge okoliščine najprimernejši. Na nekaj pa moramo vselej in pred vsakim lovom opozoriti: »Ne streljaj na vse, kar je črno in prašiču podobno!«

Dokler je na drevju listje in so skoraj neprehodne gošče nepregledne, ni priporočljiv skupinski lov. Streljamo vendar s krogli in žival je težko oceniti. Pred tem posamezni lovci prašiče lahko čakajo v jutranjih in večernih urah ob stečinah, nikakor pa ne ob njih, namenjenih divjadi, in ob krmiščih. Izbira za odstrel posamezne živali na čakanju je lahka in se lovec z nekaj prakse ne bo zmotil, da bi odstrelil vodečo svinjo ali svinjo vodnico,** ki je na čelu tropa.

Pogoni na divje prašiče z gonjači niso kdove kako uspešni, zlasti če ni snega. Gonjači sicer prašiče

dvignejo, le-ti pa se jim v goščavi navadno umaknejo nazaj in v njej ostanejo. Mnogo uspešnejši in najbolj v navadi so pogoni z gonjači in psi. Ko psi dobijo posameznega prašiča ali več prašičev, nastane v gošči »koncert«, ki lovцем na stojiščih potisne srce v grlo in roke jim drhte ob napetem pričakovanju. Če na to pritisnejo še gonjači, se trop prašičev navadno razkropi in posamezni udarijo na stojišča.

Odjeknejo prvi strelji po ozimcih, torej pravilno, saj je takšno osnovno načelo pri odstrelu divjih prašičev. Toda gorje svinji vodnici, če se približa nerazsodnemu lovcu. Mirne duše ji bo poslal kroglo za pleče in konec bo njene vodilne vloge, lovišče pa bo spomladi prikrasano tudi za nov naraščaj. Ko bo ugotovil, kaj je storil, bo takoj pripravil zagovor, češ saj to ni vodeča svinja niti vodnica, prišla je sama. Prav malo pred tem pa je bila še kako dobra vodnica oziroma vodeča svinja!

Iz navedenega primera je razvidno, kakšne napake so se dogajale in do kakšnih napak tudi v bodoče lahko še pride. Kjer je prašičev dovolj in povzročajo veliko škodo na polju, je temu primerno treba povečati odstrel, vendar lov izvajati lovsko pravično in v skladu s sklepom občnega zbora LZS.

Dogaja se, da nekatere lovske družine ob večji škodi, ko pritisnejo prašiči tudi od drugod, izgubijo glavo in živce. Tedaj prašiči celo v mislih in besedah nekaterih lovcev postanejo ničvredna svojat, ki jim prazni družinsko blagajno in jo je zato treba iztrebiti. Toda, tovariši, dovolite, da vas vprašam, ali je denar, ki ste ga zbrali iz lovišča za uplenjeno divjad bolj upravičen za gradnjo in vzdrževanje lovske kočice, kakor za plačevanje škode od divjadi? Načelo našega lovstva je, da moramo vse, kar iz lovišča dobimo, vanj tudi vrniti. Takšno vračanje je tudi plačevanje škode od divjadi, ki je pravzaprav prispevek za njihovo

* Sklep občnega zbora LZS od 20. januarja 1973: Lovna doba na divje prašiče je od 15. julija do 31. januarja. Odstrel vodečih svinj je vse leto prepovedan. — Sklep je objavljen v LOVCU, marec 1973.

** Vodeča svinja je tista, ki vodi svoje mladiče. Vodnica je pa tista vodeča svinja, ki vodi trop, v katerem so poleg njenih mladičev še drugi prašiči.

»Drugo leto bo imel še močnejše čekane, zato sem ga 'streljal' s...«

Foto ing. J. Černač

hrano. Ob tem pa se zastavlja drugo vprašanje, ali je škodo dolžna poravnati samo ena lovsko družina, ko je jasno, da je življenjski prostor divjega prašiča praviloma več lovišč. Ponekod se za-držuje manj časa, ponekod več časa, nekje napravi malo škode, nekje veliko. Isti prašiči so torej divjad več lovišč, zato je s to divjadjo nujno skupno gospodarjenje več lovskih družin določenega bazena. A ne samo pri planiranju odstrela, še bolj važno je plačevanje škode. Premalo je samo dogovarjati se, nujen je konkreten dogovor na papirju. Vse graje je vredno, da lovske družine s polno blagajno nočejo slišati klica na pomoč in mirno gledajo lovsko družino sosedo, ki so jo izdatki za škodo od divjah prašičev do kraja osušili. Tako je seveda izvajanje sklepa o zaščiti divjih prašičev za nekatere povsem preprosta zadeva, za prizadete pa dokaj kočljiva.

Na skupnih lovih, posebno z gonjači in psi, naj lovovodja pred pričetkom lova opozori vse sodelujoče, naj na težje in težke prašiče ne streljajo. Izjemoma naj bi bil dovoljen odstrel starega merjaseca, toda le v primeru, kadar ga lovec res ugotovi. Deloma je to možno po čekanih, če je žival dovolj blizu. Pripominjam pa, da čekani niso vedno zanesljiv razpoznavni znak, kajti tudi nekatere starejše svinje imajo kar precej razvite čekane, ki so na prvi pogled podobni merjaščevim. So pa še druge razlike in nekateri lovci precej zanesljivo razločijo merjaseca od svinje tudi na večjo daljavo, vendar je takih lovcev malo. Če bomo izvajali skupne love po navedenem predlogu, bo tudi marsikateri merjasec odnesel zdravo kožo na račun zaščite svinj. A nič za to! Mlajšim merjascem to privoščimo. Pri tem vedimo tudi to, da so starejši merjasci zakrknjeni sa-

motarji in se tropom pridružijo občasno, ob bukanju. Če v decembru in januarju naletimo v snegu na samcato sled prašiča, je ta skoraj gotovo merjasec. V takem primeru lahko posebej nanj priredimo pogon in ga odstrelimo, če imamo seveda odstrel planiran in odobren. Proti koncu januarja pa moramo biti tudi pri tem pazljivi, kajti zgodaj oplojene svinje se ločijo od tropov in se zadržujejo same, iščejo prostor za poleganje mladičev. Večina brejih svinj pa se loči od tropov – nekatere se tudi ne – v februarju in marcu, takrat so pa divji prašiči po novem že itak zaščiteni.

Če se bomo držali teh in drugih že večkrat napisanih priporočil in navodil, smo lahko prepričani, da si bodo divji prašiči na Slovenskem hitro opomogli in se številneje naselili tudi tam, kjer jih je do sedaj še malo ali pa jih sploh ni.

O divjih prašičih na Kozjanskem

Vinko Trupej

Ta jugovzhodni del Slovenije je javnosti v zadnjem času posebno znan po potresu. Da se Kozjansko razvija, da žive tod marljivi in prizadevni ljudje, ki hočejo ujeti korak z napredkom, o tem je javnosti manj znano. Še manj je slišati oziroma je napisanega o lovstvu na Kozjanskem.

Prav zaradi svoje odmaknjenosti od industrijskih središč in prometnih zvez pa je Kozjansko še ohranilo svojo prvotno naravno podobo. Z velikimi gozdovi poraščeni Bohor, Orlica, Rudenik in drugi hribi dajejo divjadi ugodna zatočišča. Tu je nekaj jelenjadi, precej srnjadi, kolonija gamsov in zmeren stalež divjih prašičev. Na Bohorju spomladi še poje divji petelin svojo skrivnostno pesem.

Pred vojno so imele na Kozjanskem lastna lovišča graščine Planina, Jurklošter, Kozje in Podčetrtek. Ta gozdna veleposestva so lov dajala delno tudi v zakup. Sosednja občinska lovišča so imeli v zakup

uradniki, trgovci, gostilničarji in kmetje.

Divji prašiči so se na Kozjanskem pojavili okrog leta 1925. Tedanjim lovcem je bila to povsem nova in neznana divjad. Dokler je bil stalež divjih prašičev majhen, ni bilo škode. Ko pa so začeli delati škodo po njivah, so jih začeli loviti z vsem razpoložljivim orožjem. Streljali so jih neglede na spol in letni čas, naj niso uživali nobene zaščite. Bili so razvpiti kot največji škodljivci; uplenitev divjega prašiča je bila junaško dejanje.

Med lovci je bilo nekaj častnih izjem, ki so streljali divje prašiče samo s kroglo in pozimi. Njihov odnos do divjih prašičev pa je vplival tudi na druge lovce. Pogone so začeli prirejati šele jeseni, največ pa pozimi v snegu. Kakega prašiča so uplenili tudi na čakanju. Tako so divji prašiči dobili vsaj nekaj zaščite od lovcev samih, po zakonu je tako niso imeli. To se je kmalu poznalo tudi na kakovosti

staleža, saj je bilo že pred vojno uplenjenih nekaj močnih merjascev.

Po osvoboditvi so lovišča prejšnjih lastnikov dobile lovske družine. Stalež divjih prašičev je bil med vojno precej razredčen, vendar se je hitro povečal. Vsaka lovska družina je lovila divje prašiče po svoje. Tudi sestav lovcev je bil včasih in ponekod tak, da so nekateri

videli v divjem prašiču le velik kos mesa. Toda kmalu so se lovske vrste uredile in prevladalo je mnenje, da tudi divji prašiči potrebujejo zaščito in da jim je treba priznati mesto, ki jim gre.

Pred leti smo na širšem Kozjanskem ustanovili približno 30 000 ha veliko gojitveno območje za divje prašiče. Sporazum o ustanovitvi gojitvenega območja je podpisalo 12 družin celjske in posavske lovske zveze. Segaloka pri Zidanem mostu do Bizeljskega. Na ustanovnem sestanku v Kozjem smo določili smernice gojitve: hočemo zdrav, kakovosten in gospodarsko znosen stalež divjih prašičev. Lov na divje prašiče je dovoljen od 15. 7. do 31. 1. Pogoni so dovoljeni od 1. 10. do 31. 1. Vodeče svinje so zaščitene vse leto. Odstreliti je treba čimveč mladičev in ozimcev, zlasti slabotnih, mlade merjasce pa pustiti, da dočakajo sedem in več let. Le tako lahko padejo tudi merjasci s kapitalnimi čekani. Močni merjašček čeka pa so trofeja, enakovredna močnemu jelenovemu rogoviču.

Lovske družine — članice tega

Kozjanski lovci po lovu na divje prašiče leta 1930 v graščinskem lovišču Planina pri Sevnici

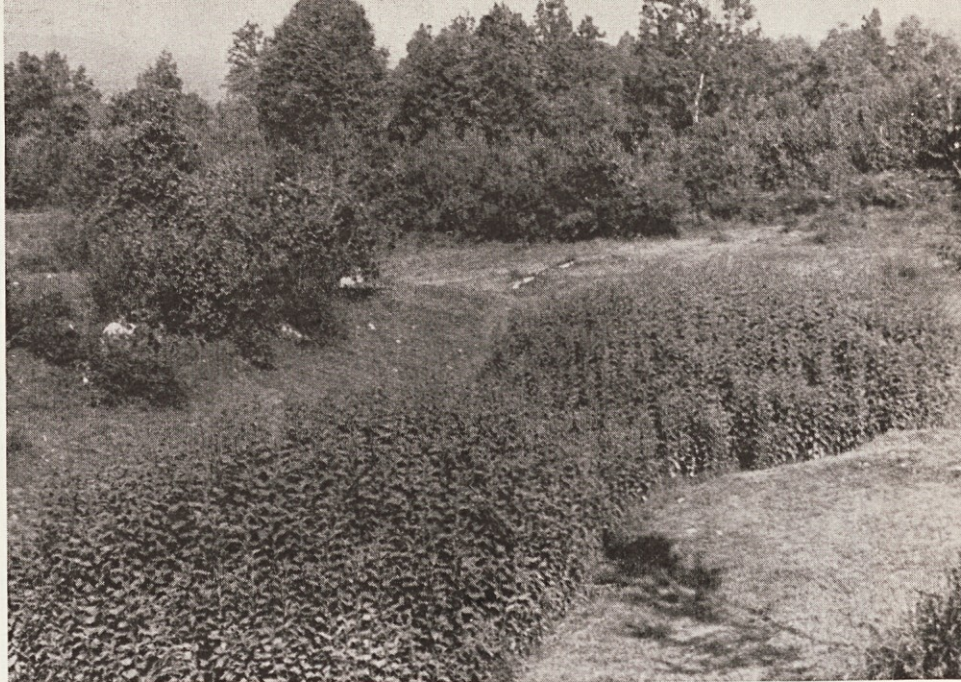

sporazuma – se tega drže in izvajajo gojitev in odstrel po dogovorjenih smernicah. Vsako leto imamo sestanek zastopnikov teh družin, vedno v drugem kraju. Na sestankih so vedno navzoči tudi predstavniki celjske in posavske lovske zveze. Takrat ugotovimo stalež, naredimo program gojitvenih ukrepov in določimo okvirni odstrel. Uspehi skupnega gospodarjenja z divjimi prašiči kot populacijo so že vidni. V zadnjih dveh letih so bili uplenjeni merjasci z bronasto, srebrno in zlato medaljo.

Kakor je lov na divje prašiče lep, tako je hudo, kadar naredijo preveč škode. Lovske družine na našem območju so najbolj ogroženim hribovskim in nekaterim dolinskim kmetom kupile električne pastirje. To je najbolj učinkovit način odvrčanja divjih prašičev z njiv. Napeti pa je treba dve žici, ena ne zadošča. Vseh njiv z ovsom, pšenico, krompirjem in koruzo pa ni mogoče zavarovati in je škoda še vedno precejšnja. Zaradi tega so lovske družine naredile krmne njive, ki jih posejejo z ovsom, koruzo in posadijo s topinamburjem. Nastalo škodo od divjih prašičev, ki je ni mogoče preprečiti, je seveda treba plačati. S kmeti je treba vljudno in obzirno ravnati, pa pride do sporazuma, ki je navadno ugoden za obe strani.

Na našem področju je precej kostanja. Tako imajo divji prašiči hrano prek zime. Koder kostanja ni, družine krmijo divje prašiče s koruzo. Na ta način jih zadržijo v lovišču. Seveda je vsak lov na divje prašiče na krmišču in v njegovi neposredni bližini prepovedan. To je urejeno s sporazumom.

Pri nas lovimo divje prašiče največ na pogonih, redko na čakanju. Za naše razmere so najprimernejši pogoni, kjer sodeluje do 30 lovcev. Osebnostno sem mnenja, da veliki lovi, kjer sodeluje 80 ali več lovcev, za naše razmere niso primerni. Na takih velikih lovih je potrebno pre-

Topinambur, ko se ga divji prašiči še niso lotili

Foto B. Krže

loviti zelo veliko področje in nekatere stečine so zastavljene po večkrat. Tropi divjih prašičev se razbijejo, vodeče svinje pridejo brez mladičev pred strelce in padejo. Zato so priporočljivejši manjši pogoni.

Čudovit je lov na divje prašiče, ko zapade sneg. Uplenitev mogočnega merjasca je enkratno doživetje. Toda za uplenitev kapitalnega

merjasca sta naklonjenost Diane in voščilo »dober pogled« premarlo. Le tam, kjer divje prašiče gojijo, čuvajo in jim v zimski stiski pomagajo, lahko upajo na močne trofeje. Kajti merjašček mora dorasti v merjasca in dočakati starost sedem, osem let, da doseže svoj višek. Uplenitelju takega vrhunskega merjasca pa iskren – lovski blagor!

Gonič na tekmi

Jože Kristen

Pred 50 leti – 22. maja 1924 – je bil v Ljubljani ustanovljen Klub ljubiteljev brakov. Ta jubilej bo letos Klub ljubiteljev goničev praznoval s tekmo goničev v republiškem merilu v lovišču pri Dornberku, 17. novembra 1974. Obenem bo ta tekma počastitev spomina na pokojnega all round sodnika doktorja Ivana Lovrenčiča, največjega prijatelja brakov, dalje se bomo spomnili dolgoletnega predsednika in gonilne sile Kluba dr. Janka Lavriča, ter prekmalu umrlega, mnogo obetajočega kinološkega sodnika Albina Korošca. Zadnja tekma goničev je bila leta 1970 ad memoriam pokojnega Adolfa Ivanca, predzadnja pa leta 1966 v spomin Venčeta Jakila – obe sta bili v Poljanski dolini.

Ker večina vodnikov ne ve, kaj se od goniča na tekmi zahteva, naj na kratko povem:

Psa ocenjujemo v predmetih: iskanje (6), čas gonje (10), način gonje (6), glas (4), poštenost (2), delo po krvnem sledu (6), nos (8), vedenje pri mrtvi divjadi (4), vodljivost (4) in poslušnost (6). Število v oklepaju pomeni vrednostno število, ki ga pomnožimo z redi odlično (4), prav dobro (3), dobro (2), zadostno (1).

Preden preidem k posameznim predmetom, pomnimo to-le: gonič išče z razumom (Jagdverstand), sledi z nosom, teče s pljuči in drži s krvjo.

Iskanje mora biti smotrno in temeljito. Pes se ne sme ogibati

Kratkodlaka istrijanca s škofjeloških hribov

Foto M. Škof

gošče in trnja. Iskati mora čisto, da dobimo vtis, da na prostoru, ki ga je gonič preiskal, ni divjadi. Vodnik ga lahko spodbuja z glasom ali žvižgom. V pol ure mora najti zajca, sicer ga mora vodnik odpoklicati in oprčiti.

Čas gonje se šteje od trenutka, ko pes dvigne zajca, pa do zadnjega glasu po sledu. Ocenjuje se samo gonja zajca nad 10 minut. Gonja do 10 minut se ne ocenjuje; to je dovolj za preizkušnjo naravne zasnove, ne pa za tekmo. Odlično dobi pes, ki goni pol ure.

Način gonje. Ta naj bo gladka, nepretrgana. Če se psu gonja zatika, je to znak, da pes nima posebno dobrega nosu. Izjema je to le pri mladem zajcu, ki ga najboljši gonič ne pripravi, da bi zdržema tekel. Seveda je gonja zelo odvisna od vremena in tal in je to treba upoštevati.

Glas je lahko visok ali nizek; močan, čist in zvoneč naj bo, da se daleč sliši. Visoko se ceni vriskanje (hurleur), to je prelivanje glasu iz višine na nižino in obratno. Pošten pes, ki se oglasi šele takrat, ko dvigne div-

jad. Napovedi ali avize ne štejemo za napako, nekateri lovci jo celo želijo. Pes, ki se oglašja na starih sledovih, je kresač, pravimo, da laže. Še slabši je gonič, ki tiho goni; ta lovi zase, ne za lovca. Taki goniči so diskvalificirani.

Delo po krvnem sledu. Če je gonič do tu vse dobro opravil, se pri tem navadno zatakne. Vodnik, še manj pa pes, ne vesta, kako se temu najbolj plemenitemu delu psa, streže. Morda sta oba celo prvič postavljena pred to nalogo. Psa je treba šolati – kako, o tem je bilo mnogo napisanega in govorjenega. Praviloma naj bo: od lažjega k težjemu, od znanega do neznanega. Sled je star dve do tri ure in dolg približno 200 m z dvema kljukama.

Šele tedaj, ko smo videli goniča pri iskanju in na krvnem sledu, poznamo čas in način njegove gonje, si lahko približno ustvarimo sodbo o kakovosti njegovega nosu. Upoštevati je treba seveda vse okoliščine, posebno vreme in kakovost tal. Pes, ki je veliko lovil, zlasti zajca, lahko s prakso nadomesti, kar mu manjka pri nosu.

Vedenje pri mrtvi divjadi. Pes sme lizati kri, ne sme pa načeti ali celo trgati divjadi, jo sme tudi zgrabiti za golt, a ne za stegno. Ne sme je skubsti, ker je to že znak za trganje. Veliko je vredno, če pes ne pusti k mrtvi divjadi drugih psov ali tujih ljudi.

Vodljivost. Pes je vodljiv, če gre mirno oprčen ali prost ob levi vodnikovi nogi.

Poslušnost. Ko smo videli celotno goničevo delo, zlasti pri odpoklicu od iskanja, ali celo od gonje in po končani gonji, lahko presodimo o njegovi poslušnosti. Višek ubogljivosti pokaže gonič, ki se da z besedo, žvižgom, rogom ali s piščalko med gonjo odpoklicati, da pride k vodniku.

Pogoj za dosego posameznih ocen je predpisano število točk: za I. oceno 185 točk, za II. oceno 150 točk, za III. oceno 125 točk. Goniče, ki to oceno dosežejo, vpišemo v Jugoslovansko knjigo šolanih goničev (JŠG). Do danes je v to knjigo vpisanih 324 goničev, ki so v ogromni večini že zdavnaj odzvonili po naših loviščih, saj so bili prvi vpisi v JŠG tik pred zadnjo vojno.

Želeti je, da bi na to tekmo prišli res dobro šolani goniči iz območij vseh lovskih zvez, kjer z goniči največ lovijo, da manifestiramo svojo naklonjenost in ljubezen do njih in da rejci tu na tekmi, ne pa na razstavi, poiščejo plemenjake za svoje psice. Kaj ti koristi na lovu pes, ki je lep, a slep!

Gams iz Črnoalice

Jože Guna

Jutro. Škripajoči sneg obeta mraz,
naporna hoja v hrib uspešno mu
kljubuje.
Srce z lovsko krvjo mi žile napolnjuje,
hitreje udari, ko stopim na prvi
plaz...

Vid Černe,
iz pesmi »Na gamsa«

Večkrat sem prebiral članke o črnih
svatih in si želel, da bi nekoč tudi
sam opisal doživljaj z gamsi.

Lovska družina Izlake, katere član
sem, ima v svojem lovišču – v
revirju Vrh – to divjad že dve de-
setletji. Vrh se na jugovzhodni stra-
ni strmo in divje, z neprehodnimi
pečinami, grapami in drčami, spu-
šča proti železnici in Savi. Prav tu
v tem predelu Vrha, ki ga imenu-
jemo Črnoalice, se je pred petimi
leti začela moja lovška pot, na ka-
tero me je popeljal znani lovec-
kinolog, danes častni član LD Iz-
lake, Ivan Grčar-Janč. Mogoče se
ga starejši lovci spominjajo kot
prvega rejca posavskih goničev.
Večkrat sva zahajala v ta predel
in opazovala gamse. Srnjadi je tod
malo, tu in tam tudi kak dolgouhec
in lisica.

Ko sem tako prihajal v Črnoalice
na srnjaka, sem večkrat v vlažnih
tleh opazil veliko stopinjo gam-
sovega parklja, vendar gamsa vi-
del nisem nikoli. Slišal sem le sva-
reči pisk in umikajoče se skoke.
Posedal sem v bližini solnic, ki jih
imam tu samo za gamse, v upanju,
da pride on največji in da ga vi-
dim. Vse mogoče sem videl, koze
z mladiči, po šest živali skupaj,
toda tako močnega ni bilo med
njimi, da bi mu prisodil tiste velike
stopinje.

Prišlo je leto 1973 in z njim tudi
čas, ko gams ni tako previden. Že-
nitev črnih svatov je bila na vrhun-
cu, to so pričale sledi, ki so se
križale na vse strani.

Proti koncu novembra sem stopil
do lovskega prijatelja Jožeta Vid-
marja, ki je uplenil gamsa pred
leti. Dogovorila sva se, kje in ka-
ko bova drugi dan lovila v Črno-

lici. Zjutraj 1. decembra sem se od-
pravil iz Kisovca, zaradi snega, peš
proti Čolnišam. Od tu pa po gozdni
poti nad vasjo Prečna proti robu,
kjer sem uplenil prvega srnjaka. Tu
se začenja Črnoalice in od tod na-
prej vodi le lovška steza. Glej, prav
tu mi pot prečka sveža kunina sled.
Za hip sem pozabil na gamsa in
hotel stopiti za njo, toda danes
grem na gamsa in prijatelj me ča-
ka na dogovorjenem mestu. Stopil
sem naprej po stezi proti Veliki
skali, s katere se vidi del Črnoalice
kot na dlani. Nehote se spomnim
na našega predsednika Franca Ko-
kalja, ki se vedno, kadar tu po-
gleda v dolino, po trebuhu splazi
na rob skale s klobukom v roki.

Nad to globino, kakih 100 metrov,
postavim stolček, sedem in opazu-
jem okolico. Spodaj se nič ne zga-
ne, sicer pa tudi ne vidim skozi
drevje, obloženo s snegom. Glo-
boko tam doli onkraj železnice in
Save se vije zasavska cesta, po
njej se počasi premika avtomobil
in priropoče vlak po tračnicah.
Čez kako uro me je že pošteno
lizal jelen in moral sem se odpra-
viti naprej proti dogovorjenemu
mestu na oni strani Črnoalice, kjer
gamsi prehajajo v drug predel
Vrha – Držino. Po kakih 100 metrih
previdne hoje naletim na znano
gamsovo stopinjo. Da, to je on!
Prišel je iz nasprotne smeri in se
obrnil navzdol proti spodnji stezi,
ki vodi v vas Prečno ali pa na že-
lezniško postajo Zagorje ob Savi.
Pohitim na mesto, kjer naj bi me
čakal Jože, vendar ga ni bilo. Ver-
jetno ni prišel zaradi rane, ki jo
je dobil na nogo med vojno in ga
še sedaj večkrat boli, kadar je
slabo vreme.

S puško v roki sem se počasi spu-
ščal navzdol po gamsovem sledu
proti spodnji stezi. Nekako sem
pridrsal do solnice, ki so jo gamsi
že močno zdelali in prav tu je pred
kakšnim dnevom ležal on. Sled je
od tu vodila naravnost navzdol do
spodnje steze. Od tu naprej ga
nisem mogel slediti, ker je moj

stari neznanec podil mlade vsi-
ljivce. Odločil sem se, da stopim
navzdol proti drči, kjer sem ga v
letnem času večkrat sledil. Streljaj
pod stezo opazim močno zgajeno
lisičjo stečino, ki je vodila na levi
rob drče do lisičine. Ura je bila že
okrog enajste in sonce se je počasi
dvigalo, vendar brez toplote, ki
sem jo močno pogrešal. Odšel sem
na desni rob, da tu počakam na
lisico z zlatim kožuhom.

Sedem na stol, pripravim svojo bo-
karico petelinko, kar me preseneti
gamsov pisk z nasprotne strani
drče. Ali bo zopet tako kot vedno,
pisk in nič drugega? Mogoče ga
bo pa sedaj v prsku radovednost
le prignala sem, kajti veter sem
imel ugoden. Zapiska še enkrat,
dvakrat in med vejevjem opazim
najprej noge, nato glavo. Oddaljen
je bil kakih 50 metrov in odločil
sem se. Bil je pravi, močan kozel,
kakršnega še nisem videl. Počasi
dvignem puško, gledam skozi strel-
ni daljnogled, a ne vidim drugega
kakor veje, ki mi plešejo pred no-
som. Pomeriti sem moral pod
daljnogledom čez kobilico in muho.

Spomin na Črnoalice

V hipu, ko gams stopi na polico, imam muho na njegovem plečetu. Ukrivim prst, pok pretrga tišino in se odbija od pečin na nasprotnem bregu Save. Gams napravi skok naprej, obstane, ko da ne more verjeti, kaj se je zgodilo in ne najde več poti naprej, ki jo je tolikokrat prehodil. Neznana sila ga je potegnila korak, dva nazaj. Vzpel se je in omahnil kakih 10 metrov s police v drčo in se z roglji ujel za gaber. Še vedno sem sedel in sam sebi nisem mogel verjeti, da sem uplenitelj. Sem storil prav, ali sem naravi storil krivico? Potem ne vem, kako sem prišel do te lepe živali, ki so ji pravkar ugasnile oči. Z gabra, kjer se je ujel, sem odtrgal bršljan, ki je tu v Črnelici pozimi edina zelena rastlina. Kozel

je dobil zadnji grižljaj, jaz pa vejico plena za lovski blagor. Ogledujem roglje in štejem leta enkrat, dvakrat. Prisodil sem mu osem do deset let. Iztrebil sem ga šele na stezi, kjer je vsaj malo ravnine. S kakšno težavo sem prinesel kozla, ki je iztrebljen tehtal okrog 30 kg, do vasi Prečna, lahko vedo le lovci LD Izlake, ki poznajo teren, kjer sem gamsa uplenil. Od mesta uplenitve pa do vasi, ki je oddaljena le en kilometer, sem gamsa nosil štiri ure. V Kisovec pa sem prišel v prvem mraku.

Preparator Franc Kumer je kozla ocenil na osem let starosti in dodal, da še ni videl gamsa goščarja s tako močnimi roglji. Preparirana gamsova glava mi je najljubša trofeja in spomin na Črnelico.

po sebi, ki sem se na Knezovi lepi kmetiji prvič seznanil z lastnostmi tega kraja.

Hiša stoji na položni vzpetini blizu Šentjurja. Valoviti griči obdajajo prave kraške vrtače. Tudi prav na Knezovem svetu, streljaj od hiše, je ena od njih. Potoček teče s severne strani proti njej. Preden jo doseže, se razlije v majhen ribnik za krape, kjer pa so se v zadnjem času naselile tudi pižmovke. Domačin, sedaj že spet skrajno shiran bolnik, mi je pokazal, kje je eno letos ustrelil. Iz ribnika se izliva precej močan potok proti dnu vrtače. Ob njem stoji opuščen mlin in takoj pod njim v dnu vrtače potok ponikne. Tam blizu je tudi prava kraška jama s kapniki. V pogovoru sem od prijatelja biologa, tamkajšnjega domačina, ki me je spremljal, zvedel, da je tod okoli še več takih ponikalnic. Tudi vas Ponikva ima po ponikalnici ime.

Potem, ko mi je gostitelj razkazal svojo lepo kmetijo, smo prešli na besedo o lovu. Lovska družina mi je namenila enega od dveh gostom namenjenih srnjakov v revirju Šohte. To je lep dolinski revir, kjer so glavne stečine divjadi v plitvi dolini, ki jo deloma pokrivajo tudi žitna polja. Po sredini doline teče potoček, ob njem so travniki in tudi močvirja. Obsežne lehe jelševja in drugega močvirnega grmovja, ki raste seveda tudi vzdolž potoka, prekinjajo travnike in polja v ravnici. Do koder sega oko, so široki hrbti gričev, ki obdajajo dolino, pokriti po večini z borovimi gozdovi. Vse to daje značilno sliko lepe, z bujno vegetacijo pokrite krajine, v kateri ima divjad odlične življenjske pogoje.

Prav ta revir, ki se začne blizu Knezove domačije, je bil Stanku še posebej pri srcu. Kako tudi ne. Tako poln najrazličnejše divjadi je lovcu prava paša za oko. Pridne roke šentjurskih lovcev, še posebej gospodarja lovske družine Jožeta,

Na kraškem svetu Štajerske

Doc. dr. Z. Š.

V spomin Stanku Knezu, kmetu in lovcu

Seznanil naju je slučaj, ali točneje njegova bolezen. Bilo je lani, konec poletja. Ležal je v bolnici že več mesecev, ko sem ga prvič videl. Žolčno rumen in shiran je ležal v prenatrpani bolniški sobi. Vendar ga tudi to ni strlo. Bolezen je prenašal kot človek, ki pozna naravo in ve, da sta rojstvo in smrt nedeljiva. Med prvim in drugim so le različno dolga razdobja. Do zadnjega je zaupal, da mu bosta zdravniška veda in čvrsta narava še pomagali odgoditi konec, ki pa se ga ni bal. Ko sva se po operaciji, ki mu je za nekaj časa zdravje izboljšala, v začetku jeseni poslovala, mi je krepko stisnil roko in dejal: »Prihodnje poletje boste k nam prišli na srnjaka.«

Ni pozabil obljube. V lovski družini, katere soustanovitelj je bil in

kjer je bil zgleden in priljubljen član, so mu željo radi izpolnili. Tako sem dobil vabilo na lov na srnjaka. Sredi junija sem šel zaradi dogovora na njegovo domačijo blizu Šentjurja. Kar sem videl v tem koščku naše dežele, je bilo zame pravo odkritje. Prav nerodno mi je, da sem spoznal ta lepi in svojstveni svet šele sedaj, čeprav živim samo nekaj deset kilometrov proč že četrto stoletje. Govorimo o zeleni Štajerski, poznamo hmeljska polja Savinjske doline, z vinogradi zasajene griče vzdolž hrvaške meje od Mure do Save, znan nam je Pohorski masiv, znani vzhodni obronki Alp in predalpsko hribovje, več ali manj smo oblezli Zasavske in Posavske hribe. Da pa je severovzhodno od Celja kar razsežen predel Štajerske, ki ima izrazit kraški značaj, je menda marsikomu neznano. Sodim seveda

Listopad

Foto A. Koprivnikar

Stankovega lovskega učenca, so na najlepših mestih širom po lovišču napravile na desetine visokih prež. Preža v Šohti na začetku doline razgrne lovcu pogled na številne živali, ki jih pešec v visokem rastlinju sploh ne more opaziti. In če bi ne bilo večdesetletnih prizadevanj Stanka in njegovih tovarišev, tudi ne bi bilo kaj opazovati.

Prvotno me je nameraval na prežo spremiti Stanko sam. Zdaj je bil prešibak in tako me je zaupal vodstvu svojega gojenca Jožeta, ki je danes izkušen lovec in pozna lovišče širom in povprek.

Na dogovorjeni dan sva se z Jožetom pozno popoldne namestila na preži. Že spotoma sva videla fazane. Vsa dolina je bila polna glasov najrazličnejših ptičev. Tu sem prvič videl rumenkasto zeleno vugo ali kobilarja. Iz knjig sem vedel, da je to samica. Samec je namreč rumen in po perutih črn. Nedaleč je sedla na bor pisana smrdokavra. Nenadoma je nizko izza jelševja priletel ribji orel, preganjan od jate šoj. Vodnik mi je povedal, da je prav v tem revirju zaradi ribnikov na desetine čapelj in letos celo eno gnezdo štokelj. V tem se je v pšenici pojavila srna in se počasi pasla v razoru. Pomikala se je proti jelševju in kmalu izginila v grapi za poljem.

Sonce je svetilo le še na vrhove dreves okolnih gričev. Pod naju je pritekla lisica. V neposredni bližini je lovila miši. Prišla je na 20 m pod prežo in se zagledala v naju. Prav v oči sva se gledala, vendar se ni ustrašila, ker sem bil kakor kip in z očmi nisem trenil. Potem je nadaljevala svoj lov. Vodnik mi je rekel, da poleti ne strelja lisic in tudi ne jamari pred jesenjo. Takega

mrhovinarskega pobijanja v njihovi lovski družini ne marajo.

Tedaj je iz gozda stopil srnjak in se pomaknil v pšenico. Le kadar je dvignil glavo, sva ga videla, sicer je bil ves zakrit v visokem žitu. Počasi se je pomikal vzdolž njive. Nekajkrat je bil viden tudi vrat. Tehtal sem, ali bi tvegati strel. Spremljevalec mi je odsvetoval:

Jesen odhaja

Ludvik Filipič

Čez poljane mrzel veter brije,
iz oblakov dež na loke lije.
Po kotanjah megla se kadi,
lačna vrana se s krakanjem glasi.

Gozdovi pusti so postali,
vetrovi ptice so pregnali,
slana listje z drevja briše,
plahi zajec si zavetje išče.

Rumeno polje osamljeno leži,
le ozimina na njivi zeleni.
Na redko še pastir zauka,
na pašniku živina muka.

Iz daljave streljanje se čuje,
čez dobrovo lov se približuje,
vmes glasi se lovski rog
in odmeva puške pok...

Stanko Knez nas je za vedno zapustil 26. 6. 1974, star komaj 61 let. Iskro ljubezni do divjadi in lova mu je vžgal njegov oče in postal je strasten, a pravičen lovec. Z 18. letom je bil že lovec pri takratnih lovozakupnikih v stari Jugoslaviji. Vojna je zajela tudi njega. Bil je v nemškem ujetništvu. Po vojni, ko je tudi v lovstvu zavel veter svobode, je bil med ustanovitelji šentjurske LD. Do svoje smrti je bil njen član, se posvečal gojitvi in naseljevanju fazanov ter drugim delom v lovišču. Posebej odlične uspehe je dosegel kot kinolog; imel je svojo psarno jazbečarjev. Z njim smo izgubili res pravega lovskega tovariša. Številni lovci smo ga pospremili na zadnji poti in lovski rog mu je zatrobil v poslednje slovo. Naj mu bo lahka domača zemlja, spomin na vzornega človeka in lovca pa naj ostane svetel med nami!

LD Šentjur pri Celju

»Prav gotovo se bo ponudila lepša priložnost, če ne danes, pa jutri.« Pojavil se je še en manjši srnjak na robu njive in potonil v žito. Medtem se je zmračilo in lova je bilo za ta dan konec.

Dva dni kasneje sva pozno popoldne spet sedela z Jožetom na isti preži. Fazan in zajec sta se pojavila pod nama. Kmalu za njima je izstopila srna, se popasla in izgnila v jelševju. Iz močvirne trave je vstajala meglica; začelo se je mračiti. Teda j me je moj vodnik previdno dregnil s komolcem in z očmi pokazal nazaj. Za nama, kakih 50 metrov od preže, je iz gozda izstopil srnjak. Levi rog je kazal krepkega šesteraka, desni v obliki vil pa je bil povešen ob glavi navzdol. Počasi se je srnjak pomikal proti nama. Nisva se upala ganiti.

Pod prežo je preskočil potoček in se usmeril proti jelševju. Ko je bil kakih 50 metrov oddaljen, mi je Jože namignil proti puški. Previdno sem jo vzel v roke, vendar me je ograja ovirala, da nisem mogel puške dovolj nagniti. Počasi sem se dvigal. Pri tem je zašumela moja vetrovka. Srnjak je skočil in izginitil v jelševju. Slišala sva le dva »bav, bav« in to je bilo vse.

»Škoda, škoda,« je zamrmral Jože. »Počakajva, morda se bo le še pokazal.« Nisva dolgo čakala, ko se je izza njive pojavil drugi srnjak. Previdno je stopal proti jelševju, v katerem je izginitil njegov tekmeč. Takoj sem ga vzel v križ v daljnogledu in ga spremljal po njegovi poti. Vendar sta razdalja nad 90 metrov in gibljivi cilj onemogočala zanesljiv strel. Srnjak se je približal že jelševju. Od njega ga je ločilo le še nekaj korakov. Teda j me je vodnik pokazal svojo lovsko izkušnost. Rahlo je zažvižgal. Srnjak je za hip obstal in pogledal proti nama. »Kaj vraga ne strelja,« je v sebi zamrmral lovec. Prav teda j pa je počilo. Srnjak je obležal v ognju. Vodnik mi je čestital, še bolj pa je bil vesel, da je tako

izpolnil željo svojemu učitelju in vzorniku Stanku. Naslednji dan ga je obiskal. Bolezen ga je dokončno položila v posteljo, iz katere ni več vstal. Vendar je še z zanimanjem poslušal, kako sva lovila.

Le nekaj dni kasneje smo zvedeli, da Stanka ni več. Ni mu bilo dano, da bi užival to, kar je v življenju ustvaril. On in njegovega rodu znajo delati, znajo ustvarjati, ne

verjamem pa, da bi odnehali prej, kot obnemorejo. Čvrsta kmetija, krepka družina in zeleno lovišče nosijo plodove dela, ki bodo pričali o čvrstem kmetu in lovcu, ki je živel in delal na štajerskem kraškem svetu. Njegovo zadnje lovsko delo je bila priprava tega lova, ki pa se ga sam ni več udeležil. Še isti teden se mu je zadnjikrat oglašil lovski rog.

Svobodnjak Hribar

Stanko Lapuh – ilustriral Jurij Mikuletič

VIII.

Iz ječe so pripeljali Hribarja in ga posadili na zatožno klop. Bil je postaran in utrujen. Nepremično je zrl v visoki pult, ki je krvavo žarel v soju zahajajočega sonca. Zunaj je bil lep poznojesenski večer. Gore so gorele v zlatu, v njegovi duši pa sta ležala mrak in puščoba. Četrty teden je že sedel v ječi. Tema mu je bila tovarišica in podgane gostje.

Na hodniku je nastal ropot. Vrata so se odprla. Po dvorani se je razlila medla svetloba. Za dvorjaničema je vstopil oskrbnik Herman. Nosil je pisalno pripravo in pergamente. Vse skupaj je odložil na pult. Potem se je obrnil proti vratom in se do pasu priklonil. Prihajala sta grof in njegova hči. Kakor srebrni kraguljčki so jima na visokih škornjih pozvanjale pozlačene ostroge.

Straža je strumno pozdravila. Grof si je snel visoko kučmo iz kunovine in jo izročil dvorjaniču. Varno je fant vzel v roke dragoceno pokrivalo, da ne polomi orlovega peresa na njem. Grofična je stegnila roko in spravila svojega sokola na stojalce. Snela si je usnjeno rokavico, se okrenila k Hermanu in mu

veselo pokimila. Potem je kakor uveda zapičila svoje oči v moža, ki je bil s pravico pesti pripeljan pred sodni stol grofa Haralda.

»Začnite!« je ukazal grof.

Herman je pozval priče, ki so povedale vsaka svoje ime in se pred sodnim dvorom globoko priklonile. Hribar se je ozrl, nato pa globoko sklonil glavo. Taler, Fric, Repar...

Herman je priče še opozoril, naj izpovedo čisto resnico, nato se je naslonil na pult, razvil pergament in začel brati obtožnico: »Zaradi mnogoterih prestopkov, katere je bil kmet Hribar zagrešil zoper pristojno gosposko, se je zbralo sodišče, da v luči pravice preišče krivico in obtoženca sodi. Prvič: Že dve leti dolguje graščini dvaintrideset denarjev in tovor vina iz Gorice za Gaberčnikovo njivo v Megrah, ki si jo po krivici prilašča. Kajzar Repar naj izpriča, da sta s farovškim hlapcem našla njivo v Megrah požeto.«

»Ali moreš priseči, Repar?« se je grof ozrl na kajžarja.

Repar je vstal, globoko upognil hrbet, nato pa visoko dvignil desnico in pokazal tri prste.

»Drugič: letošnje poletje, ko je spravljal svoj rovt, je protipostavno

uplenil srnjaka. Corpus delicti sta srnjakova koža in lobanja, ki sta ju našla naš lovec Fric in kmet Taler pod Hribarjevimi svislimi. Ali je bilo temu tako, Fric in Taler?« In Nemca sta gladko prisegla.

»Tretjič,« je nadaljeval Herman, »podpihuje podložne kmete in jim daje potuho pri izvrševanju njihovih služnosti zemljiški gosposki. Četrtrič: vtika se v cerkvene zadeve. Umrlega tlačana Trpina, ki je bil znan po svoji upornosti proti gradu in mu je župnik kot očitnemu grešniku, ki ni znotraj videl cerkve celih petindvajset let, odrekel cerkveni pogreb, je pokopal v Megrah, na grobu pa posadil mlado lipo, kakor da smo v poganski deželi. Petič: na planini je pustil proti vaši volji izkopati jamo, kjer smo poleteli na lovu našli že razpadajoče medvedovo truplo. To lahko izpričata Fric in Repar, ki sta Hribarjevega pastirja za kazen privezala k macesnu.«

Oba sta dvignila po tri prte v potrditev resnice.

»Z obtožnico sem pri kraju, gospod,« se je oskrbnik Herman obrnil h grofu.

Gračak je z oblastno kretnjo stegnil desnico, da so v mavričnih barvah zažareli demanti na zlatih prstanih. Zravnal se je in se ozrl na Hribarja. »Zagovarjaj se, kmet, če se moreš!« je pozval svobodnjaka.

Hribar se je počasi dvignil. Zdelo se mu je, da se je ob tej uri zbralo vse gorje in mu kakor težko breme padlo na trudna pleča.

»Kako naj se zagovarjam zoper urbar, kaj naj porečem k prisegi prič?« je spregovoril svobodnjak. Bridkost in ponos, oboje hkrati sta zvenela iz njegovih besed. »Rečem pa,« je nadaljeval, »da mi kljub temu, česar me dolžite, vest prav ničesar ne očita. In to je zame vse!«

»Vse...? je zategnil grof.

»Da!« je odsekal Hribar in dodal:

»Če ste me pa že pripravljeni poslušati, naj vam povem tole: Kako

in kdaj so pripadle Megre moji hiši. Da je rajni Gaberčnik dal Alenki prav Megre za doto, ga je k temu nagnilo dejstvo, da so bile Megre pred sto leti last Hribarjeve hiše. V času velike lakote jih je moj praded odstopil Gaberčnikovi hiši za peko kruha. Kljub temu, da ste z mojimi Megrami plačali fajmoštru cerkveno desetino, ki jo sedaj moram odrajtovati gradu, sem pospravil letošnji pridelek predvsem zato, ker tega, kar sem požel, ni vsejal fajmošter, ampak jaz! Izjavljam, da tudi za bodoče čase smatram to zemljo za svojo.«

Grofovo čelo se je zgubančilo, prsti so se mu skrčili, v očeh mu je zagorel plamen jeze.

Hribar pa je nadaljeval: »Kar zadeva krajo divjadi, sem mnenja, da

še ni nobenega dokaza, če sta Fric in Taler našla nekaj mrhovine pod mojimi svislimi. Če sta jo, pravim! Verjemite mi, če bi bil res ukradel srnjaka, potem bi ne bil nesel njegove kože pod svoje svisli, ampak, recimo, pod Talerjeve. — Da bi bil hujskal zoper grad, mi moj živ dan ne bi prišlo na misel. Čemu? Saj vsaka reč sama dozori ob svojem času! Da sem pokopal prijatelja Trpina, je res. Zakaj? Fajmošter mu je odrekel cerkveni pogreb. Saj Cerkev sama uči, da je pokopavati mrliča dobro delo! Pokopal sem ga na svojem svetu in lipico sem mu zasadil na gomilo. Dober čebelar je bil. Tako bo še po svoji smrti čebelaril. — Jame, ki jo je poleti odkril Repar na moji planini, nisem bil izkopal jaz, niti moj ovčar. Po

krivici sta ga Fric in Repar privezala k macesnu. Če pa bodo še vnaprej zveri tako gospodarile, se bodo tisti jami verjetno pridružile še druge.«

»Pazi, kaj govoriš, kmet!« se je zadržal grof.

»Če ste vi gospod, nisem jaz vaš hlapec!« je trdo rekel Hribar in dvignil glavo.

Grof je zgrabil svečnik. »Kdo pa je tvoj gospod, ti bedak?!« je zarjul.

Sokol je skočil Fraji na ramo in zavreščal.

»Deležni gospod naj me sodi, svobodnjak sem!« je odločno rekel Hribar in si s tresočo roko obrisal rosnó čelo.

»Deželni gospod, ha ha!« se je zakrohotal Harald, da mu je zardela brazgotina na licu. »Da, bral sem tvojo pritožbo zoper mene! Ha ha! Kaj, če bi se potrudil do samega cesarja!«

O, grof je vedel, kaj govori! Koga naj bi se bal on, ki je praznemu Habsburžanu posojal denar, on, ki je deželnemu knezu pomagal ukrotiti oglejskega patriarha? Mar je kranjskemu vojvodi, če je na svetu en svobodnjak več ali manj!

Habsburžan je zaverovan v en sam cilj, v svobodno pot do Adrije. Njegovi grofje in baroni pa naj počenjajo, kar se jim zljubi, da ga le podpirajo z denarjem in vojaki!

»Vzemi pero, Herman, in piši!« se je grof z živahno kretnjo obrnil k oskrbniku. Zleknil se je v naslanjač in naredil z roko kretnjo, kakor poveljnik, ki ukazuje v napad. Narekoval je sodbo:

»Ugotovili smo popolno krivdo svobodnjaka Hribarja. Spričo tega mi, grof Harald, obsojamo obtoženca na trajno izgubo vseh svobosčin ter sprejemamo vso njegovo nepremično posest v našo last. Za svoje žaljivo obnašanje proti sodnemu dvoru pa naj do svetega Jurija odsedi v stolpu, da se bo znal pokorneje obnašati do svojega gospoda!«

Grof je sedel in si oddahnil.

»V znamenje, da ga sprejemamo med svoje podložne,« se je spet oglašil grof, »mu bomo odstrigli njegove dolge lase, kakršne smejo nositi samo duhovniki in žlahtniki. Naša ljuba hči grofična Fraja pa naj izvrši ta ukaz!«

Herman je položil škarje na pult pred Frajo. Mrzlo je zapelo nabrušeno jeklo.

Grofična je nežno prišla svojega ljubljence – sokola selca in ga postavila na stojalce. »Potrpi, ljubček, takoj bom gotova!« mu je rekla in vzela škarje.

Tedaj je na zadnja vrata nekdo potrkal. Tako trkajo samo na favroška vrata, kadar v poznih nočeh kličejo gospoda k umirajočem ali pri padarju, če se je kdo na smrt polomil.

Straža je odprla.

»Janez Kresnik sem, pastir, ki je rešil grofično Frajo smrti v medvedovih krempljih,« je bilo v dvorano slišati jaseñ fantovski glas.

Vsi so se ozrli.

Hribar se je stresel in sklonil glavo.

»Spusti ga noter!« je ukazal grof. Janez Kresnik je vstopil. Odločnost je pela iz njegovih korakov. Pred pultom se je ustavil. Z lahno kretnjo je snel kučmo iz bele jagnječine in se poklonil.

Sive grofove oči so se srečale z dvema soncema. Kako naj bi bil človek nevoljen, če stopi preden tak fant, kot je Kresnik?

»Kaj bi rad na tem kraju in ob tako pozni uri?« je vprašal grof. Prijaznost ga je prevzela.

»Ne zamerite, milostni gospod!« je spregovoril Kresnik »Nisem potrkal zavoljo sebe, pač pa prihajam prosit za človeka, o katerem sem vam bil takrat rekel, da bi rad ostal pri njem.«

»Za tegale?« je grof pokazal na obsojenca. Čelo se mu je zmračilo in povetil je oči. Trudno je položil roko na pult. Zamislil se je.

Trda bo, je zaskrbelo ovčarja. Priče sovražne in sodnik nič prijaznejši. V grlu ga je stisnilo in bilo mu je, da bi zajokal. Pa je stisnil zobe

in požrl grenkobo. Pred temi ljudmi že ne bo razkazoval svojega srca! Toda ali je ujel pravi čas? Grofov obraz je podoben hudi uri, iz Frajinih oči se pobliskava sovražstvo, iz Hermanovih odseva zloba. Priče tam pod oknom se mu posmehujejo in Hribar sam – se zdi – bi raje videl, da bi ga ne bilo.

Grofična je stopila izza pulta. Žk, žk! so zapele lačne škarje.

»Počakaj za hip, Fraja!« je pretrgal oče mučno tišino.

»Ali ni, vaša milost, obsodba nad Hribarjem pravilno sklenjena in zapisana?« je oskrbnik skušal podpreti Frajo.

»Še nisem podpisal!« je tehtno rekel grof in se obrnil h Kresniku. »No, in kakšna je tvoja prošnja, fant?«

»Če bi sedel v težke verige vkovan v najgloblji ječi, bi ne prosil zase,« je z jasnim glasom spregovoril ovčar. »Očeta in matere ne poznam in bogve, ali sploh še živita. Pri Hribarju sem za ovčarja. Vsem je dober in pravičen gospodar. Kakor oče nam je in njegova sestra Mina kakor mati. Zato prosim vašo milost, prizanesite tej hiši! Vrnite ji gospodarja! O, dajte, da bo spet zagospodaril na svojem, kakor je nekoč, in da bo tako zagospodaril do smrti!«

»Do smrti...«, je tiho ponovil grof. Gospodar, ki mu služijo taki kakor tale ovčar, je srečnejši od vsakega kneza, je pomislil.

»Daj mi pergament, Herman!« se je obrnil k oskrbniku.

»Tako!« je rekel Harald in vzel zvitek v roke. »Da boste videli, da zna grof Harald dobro povrniti z milostjo!« je zaklical, da so se oči vseh uprle vanj.

In raztrgal je pergament.

Fraja je v navalu divje jeze vrgla škarje. »Če ti je pritepenec in postopač več kakor lastna hči, naj ti le bo!« se je zadržala nad očetom. Pograbila je sokola in odvihrala. »Lahko greš!« je za njo zaklical

oče. »A jaz bom sedaj plačal tvoj dolg, Fraja!«

Herman je škripal z zobmi in najraje bi bil odšel za grofično. Grof pa je uprl roke na pult in ukazal pričam, naj odidejo. Povešenih glav, kakor da jih je sram, so Taler, Fric in Repar zapustili dvorano.

»Vstani, kmet!« se je grof ozrl na Hribarja.

»Zvesti pravici,« je nadaljeval Harald, »in dolžniki temule fantu, ki nam je bil rešil hčer gotove smrti,

ti na njegovo prošnjo vračamo imetje in svobodo. Zahtevamo samo, da po tvoji smrti preidejo vse lastniške pravice v naše roke. V znak priznanja naše oblasti pa si dolžan, da se vsako leto enkrat udeležiš kot gonjač naših jesenskih lovov.«

Herman je napisal kratko razsodbo in grof je podpisal z mogočno kretnjo.

Kresnik in Hribar sta se toplo objela.

(Se nadaljuje)

Po lovskem svetu

Izkušnje ruskih lovcev z goniči

Priredila Marija Preželj

Članek V. Podsevalova (Ohota, št. 9/73) obravnava delo lovskih psov-goničev v stepnih rajonih južnega in jugovzhodnega predela Rusije, predvsem v oblasti Volgograda.

Da bi zaščitili polja, so v zadnjih desetletjih stepe precej pogozdili. S tem je postal tudi lov z goniči v teh polstepnih krajih bolj zanimiv. Vendar na uspešno gonjo zelo vplivajo vremenski pogoji.

Volgogradska oblast ima 3% gozdnih površin. Mesto z bližnjo okolico ima v aprilu povprečno 20 mm, v maju, septembru in oktobru 30 mm padavin na m². Izhlapenja vlage je v aprilu od 60 do 80 mm, maju 120–130 mm, septembru 100–110 mm, oktobru 55 do 65 mm in torej nekolikokrat preseže količino padavin. V. Podsevalov se sklicuje na strokovni članek lovca Bobrova iz Leningrada, ki trdi, da goniči pri vlažnosti zraka pod 40% praktično ne delajo. Pri vlažnosti zraka nad 50% pes dela normalno. Seveda

se pri tem izražajo čisto individualne sposobnosti goniča, na kakšne razdalje je razvit njegov voh. Če je vlažnost zraka še večja (do 95%), tudi voh goniča sega na daljše razdalje.

Mnogo težav povzroča gonji močan veter. V gozdu kakor tudi v gostih gozdnih pasovih lahko gonič goni divjad po vlažni »črni stezi« (zemlja) pri temperaturi +15 do +20°C še kar dobro, tudi pri močnem vetru. Na polju in ozkih gozdnih pasovih, kjer veter hitro odnese dah divjadi, je gonja mnogo težja. Gonič z izrednim nosom tudi pod tako težkimi pogoji goni divjad. Pes s poprečnim nosom pa izgubi sled popolnoma. Dah za zajcem se zadrži na »črni stezi« 10–15 minut, pri izredno ugodnih pogojih tudi do 30 minut.

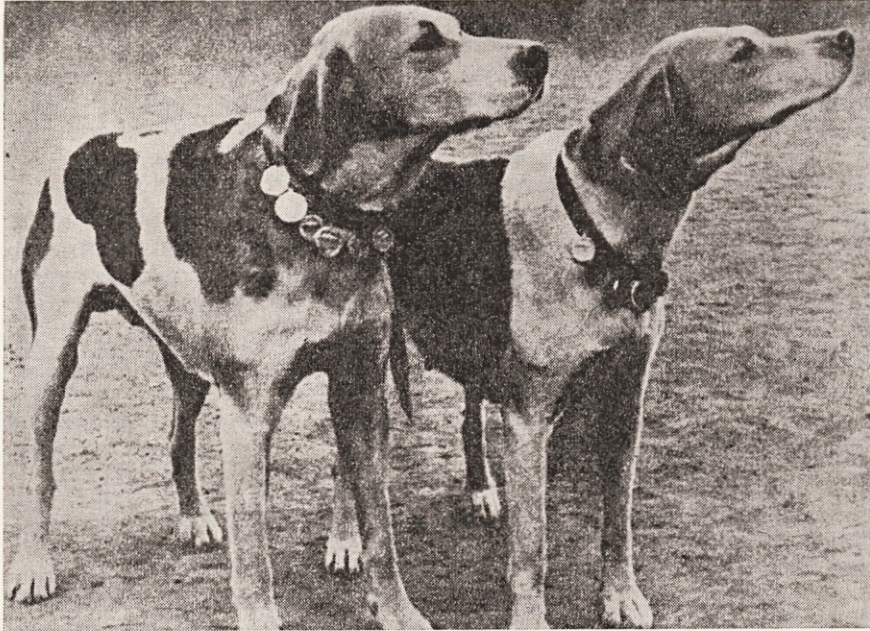
Izkušnje sovjetskih vremenoslovcev govore, da je hitrost vetra 4–9-krat manjša v gozdu kot na polju. To zelo vpliva na »obstoj« daha. Ugotovljeno je bilo v mnogih primerih, da izredno dober gonič, ki je sle-

dil zajca v 3 do 5 minutni razdalji po vlažni stezi in pri temperaturi +15 do +20°C ter močnem vetru, na odprtem nikakor ni reagiral. Če pa je bil postavljen na isto sled v gozdu, v enakem časovnem razmiku, je takoj začel goniti.

Koliko veter vpliva negativno, je odvisno od temperature in vlažnosti zraka. V hladnem vremenu (+3 do 10°C) in večji vlažnosti zraka njegov negativen vpliv ni toliko izrazit in gonja teče precej enakomerno in izrazito. Tudi stanje »steze« je odvisno od vremenskih pogojev. Pisec loči tri »steze«: črno (zemlja), pisano (zemlja in sneg) ter belo (sneg). Črna je najbolj pestra. Lahko je vlažna, suha ali nekoliko zmrznjena.

Lov z goniči po »črni stezi« se je izkazal kot najbolj uspešen ob brezvetrju ali slabem vetriču, pri oblačnem ali hladnem vremenu, pod pogojem, da je pod nogami mehko in zmerno vlažno (relativna vlažnost zraka je visoka). Ob takem vremenu je izhlapevanje počasnejše ali celo preneha. Zrak, posebno v gozdu, je nekoliko zatohtlo vlažen (relativna vlažnost je visoka) in vonj divjadi se dolgo zadržuje v plasteh blizu zemlje, kjer ga gonič dovolj dolgo lahko lovi (10–30 minut).

Droben jesenski dež ne moti sledenja. Nasprotno, gonič dela celo bolje kot ob jasnem, sončnem dnevu (po vlažni črni stezi), ko se gonja nekoliko poslabša. Zaradi jasnega vremena se vlažnost zraka zniža in dah divjadi hitreje zgine. Izredne težave za gonjo nastanejo, če je steza suha. Ob daljšem suhem vremenu (v stepi je to pogosto v aprilu–maju in septembru–oktobru) vlažnost zraka hitro pada in povečano izhlapevanje povzroči, da dah divjadi intenzivno zginja. Obilica prahu na gozdni stelji, travi in v zraku prekrije dah divjadi, obenem pa draži vohalne živce goniča. Zato je gonja v sušnem vremenu celo v gozdu

Odlikovana ruska goniča

slaba. Na prostem pa nemogoča. Prav težka je tudi gonja, celo nemogoča, na zamrznjeni »črni stezi« ali »pisani stezi«. Dah divjadi se slabo zadržuje na zamrznjeni površini tal. Nemogoča pa je gonja na zamrznjeni »črni stezi« na odprtem. V gozdu, kjer stezo pokriva trava ali gozdna stelja, je gonja še mogoča.

Prav tako je težka gonja po »pisani stezi«, ker se dah na snegu in zemlji zadržuje in zaznava neenakomerno. Gonič mora prilagajati svoj voh zdaj snegu zdaj zemlji. Še slabši so pogoji na odprtem. Temperatura zraka ima velik pomen za dobro gonjo. Najboljša temperatura se giblje med $+3$ in $+7^{\circ}\text{C}$.

Tudi stopnja mineralizacije tal in stanje nadtalnega pokrova vplivata na uspešno gonjo. Najuspešnejše goni gonič po zemlji, ki je pokrita z organskimi snovmi (gozdna stelja, trava), slabše po zemlji brez vsakega rastlinstva, po pesku, orni zemlji, gozdnih pasovih, kjer

je drevje posajeno v vrstah in po poteh. Čimbolj so tla prepojena z mineralnimi gnojili, tem slabše se zadržuje in zaznava dah divjadi. Organske snovi tal (humus) in zemeljskega pokrova (gozdna stelja in trava), kaže, bolje vsrkavajo (zbirajo in zadržujejo) dah divjadi kakor pa mineralne. Zato je gonja po pesku težja kot po zorani zemlji, a po tej težja kot v gozdu. Gonič mora imeti dober nos, da sigurno sledi divjad, ki je zašla na zorano zemljo.

Prav tako je tudi gonja v naravnem gozdu, kjer so tla pokrita s travo in gozdno steljo, uspešnejša kot v gozdnih plantažah, kjer so tla nasičena z mineralnimi sredstvi. Najtežja pa je gonja po poteh, ki jih pa zajec najbolj ljubi. Ne le, da žival na trdih tleh ne pušča skoraj nobenega daha, so pota posejana z mnogimi postranskimi vonjavami, ki brišejo pravi sled. Le gonič z izredno razvitim vohom bo nekako sledil divjadi, ki je bežala po poti. Lažja je gonja v

dežju, ko so podeželske poti razmočene in so padavine zmile stranske vonjave. Težave nastopijo tudi pri gonji čez pašnike, kjer sveži iztrebki, seč in ostanki hrane dušijo dah gonjene divjadi.

Kaže, da največ uspeha nudi pri gonji »bela steza«. In stvarno, pri zapadlem svežem snegu, mirnem vremenu, ko sneg pokriva vse naokrog, je gonja z dobrim goničem polna čara. Toda, kakor hitro se razdivja veter in se na polju pojavi nizek prizemni veter, ki hitro zanese vse sledi, je psu nos »zavezan«. Ob takem vremenu goniči držijo divjad le v gozdu.

Še huje je, ko se po otoplitvi ali dežju povrne mraz in se na površini snega pojavi ledena skorja. Po taki skorji zajec in lisica lahko tečeta in se ne pogrezata. Tudi ne puščata za seboj vidnih sledi, niti daha. Pred goničem se pojavita dve težavi: pes se pogreza in si reže noge, sled je brez daha. Če tudi sneg drži psa, vseeno gonja ni dobra, ker se na gladki zamrznjeni površini dah ne zadržuje.

Kadar na novo zapade sneg in pokrije zaledenelo skorjo, se v gozdovih sneg drži dobro in enakomerno. Toda na polju, če zapiha veter in se sneg še ni utrdil, začne drseti in veter ga odnaša z dahom divjadi vred. Zato bo gonič v gozdnih nasadih delal dobro, na polju pa zelo slabo.

Težave so tudi pri gonji, ko drevje, grmičevje in travo pokriva ivje. Ivje je sestavljeno iz precej velikih ledenih kristalov in slabo zadržuje dah. Ko divjad beži po travi, skozi grmičevje, ivje zasipa njen sled in njen dah popolnoma pokoplje. Isto je tudi pri poledici, ko travo, grmičevje in sled na snegu dobesedno pred nosom pokrije in uniči ledena skorja.

Ako je hujši mraz, t. j. pod -20°C , je lov z goniči jalov. Dah divjadi namreč zamrzne in poprečen gonič je brez moči. Le pes z res odličnim nosom bo pri takem mrazu še nekako gonil divjad.

Lovski oprtnik

Zmogljivost daljnogleda v mraku – še enkrat

LOVEC je v svoji peti številki letos (str. 139) prinesel članek, ki popravlja dosedanje običajno zgolj optični industriji koristno oblikovanje izraza

$$Z = \sqrt{D \cdot V}$$

D = premer objektiva,
V = povečava.

Za zmogljivost daljnogledov v mraku Z v življenjsko (fiziološko, somatsko) uporabno in hkrati znatno preprostejšo obliko podpisanega

$$Z = (2 \div 3) V$$

÷ pomeni »do«

Pri tem velja 2 za prav stare oči, 3 pa za zelo mlade in nepokvarjene.

Članku so za uvod pripisali v uredništvu Lovca ali Zlatorogove knjižnice dobronamerno pripombo, iz katere sledi, da se bo v prav taki obliki pojavil tudi v bodoči knjigi podpisanega o lovskem in športnem strelstvu Zlatorogove knjižnice. V tem pa je ves spodrsrlaj okrog tega članka. Članek je v slovenščini tak, kot je napisan za nek inozemski lovski časopis. Tak bo članek tudi v dvojni švicarski knjigi »Das jagdliche Schiessen« in »Das sportliche Schiessen«, ki jo pravkar pišem za znano švicarsko založbo C. J. Bucher v Luzernu. Navado imam namreč, da pri originalnih dosežkih le-té objavljam najprej v Lovcu, da je prvenstvo tako naše, slovensko, čeprav je oblika vsebine za nas teže prebavna. Tako je bilo npr. tudi s prvim mojim člankom o krogli ABC (glej »Wild und Hund« Hubertusheft, št. 16, od 5. 11. 1967 – Ein Beitrag zur Wirkungsweise von Jagdbüchsen geschossen), ki ga je Lovec prinesel v št. 2 in 3 l. 1967/68 pod naslovom »Prispevek k delovanju strele iz risane cevi na divjad«. S svojimi

nujno potrebnimi enačbami in risbami oz. diagrami je med našimi lovci povzročil mnogo negotovanja, spodtikanja – češ nerazumljivo, le kdo bo to bral ipd.! – v tujem lovskem svetu pa je dobil visoko priznanje, najprej že s tem, da je bil objavljen nalašč v slavnostni številki in so ga znano ostri nemški kritiki proglasili za »smerokaznega« – richtungsweisend. Res je pripeljal do današnje tehniško kot biološko zrele konstrukcije lovske krogle ABC, ki ji naš Lovski priročnik – poleg na široko razlaganih in narisanih, a lovsko manj vrednih tujih konstrukcij – odmerja cele tri stavke, sicer pozitivne, a brez vsakršne risbe in razlage... Naslednje balistične tablice za ABC 7 mm namreč ne povedo o njej ničesar.

No, nekaj podobnega se sedaj dogaja z mojo »Zmogljivostjo daljnogleda v mraku«. Omenjeni članek naj bi bil naravnost proti-reklama za bodočo knjigo. Če pa sedeš in ga v miru prebereš še v drugo, postane kar dobro razumljiv celo tak, kot je, seveda lovцем z vsaj nekaj

tehnične izobrazbe, saj govori o izrazito optični, to je tehnični stvari, ki pa je v zeleni praksi nič kako važna. Inženirji-lovci pa, ki ga tudi takega, kot je namenjen za tujino, ne razumejo na prvi mah, bi morali na mestu vrniti svojo diplomu, trdim, tako okosteneli so že.

Brez skrbi, v omenjeni bodoči knjigi bo prav vsako poglavje napisano spočetka z debelimi črkami in kar se le dá poljudno, brez enačb. Kjer pa bo poglobljeno razumevanje – tehnično, fizikalno, biološko – terjalo poseg po računskih (tehniških) sredstvih, bo le-tò sledilo v nadaljevanju poglavja tiskano drobno. Kogar poglobitve ne zanimajo ali kdor temu ni kos, bo ta drugi del mirno preskočil in v puški slejkoprej gledal svojo ljubico namesto tehniškega predmeta, mehansko-kemičnega stroja visoke razvojne stopnje. Glede objavljajanja originalnih dosežkov in spoznanj najprej doma pa sem se medtem že izučil. Tako npr. nisem objavil članka o moji stvarni konstrukciji krivulj poti lovske krogel v Lovcu in ga ne bom, saj terja pre-

več računov in diagramov, čeprav je pri streljih na daleč poznanje le-téh nič kako važno. Stvar si lahko prečitata v »Deutsches WaffenzJournal«, avgust 1974, ki je članek objavil z navdušenjem. – Da bi pa pisal o modernem strelnem orožju in strelstvu po vzorcu »Moj prvi zajček«, kot bi nekateri hoteli, pa jaz nočem in ne bom. Potem si bomo lahko prevedli švicarsko delo in po starem našem sedanjem receptu, ki nas iz leta v leto gospodarsko bolj bije po glavi, nazaj uvažali lastno pamet, tudi lovsko, kot to že velja za kroglo ABC. To v pomiritev duhov.

Francè Avčín

Karlova brakada na Govcah

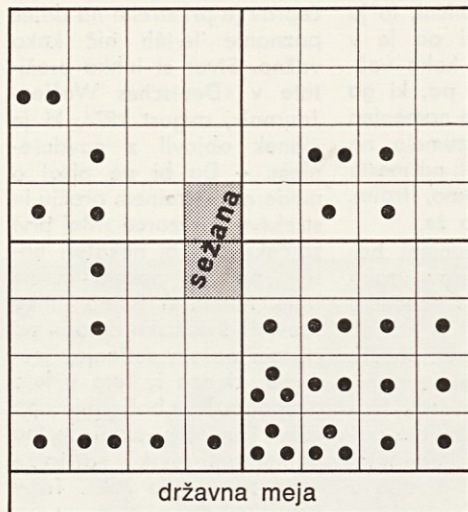
Bilo je lani. Prijatelj Jože, član LD Rečica pri Laškem, me je povabil na brakado. Seveda sem se povabilu odzval. Napovedanega jutra, 4. novembra, se pripeljem do Jožeta, od tu se pa skupaj s Petrom odpeljemo do Hude

LD »Prežihovo« – Kotlje na Koroškem – že več let prireja zanimivo tekmovanje v streljanju na umetne golobe. Letos je bilo takšno tekmovanje 24. 8. v okviru prireditve II. srečanja borcev NOV slovenskih železarn. Streljali so na travniku v bližini hotela Rimski vrelec. Streljali so lovci LD »Prežihovo« in LD »Jamnica« – Prevalje. V skupni uvrstitvi je zmagala LD »Prežihovo«. Najboljša posameznika pa sta bila Jože Logar iz Kotelj in Fran Povše iz Prevalj. – Na sliki: Skupina lovcev in del gledalcev med streljanjem.

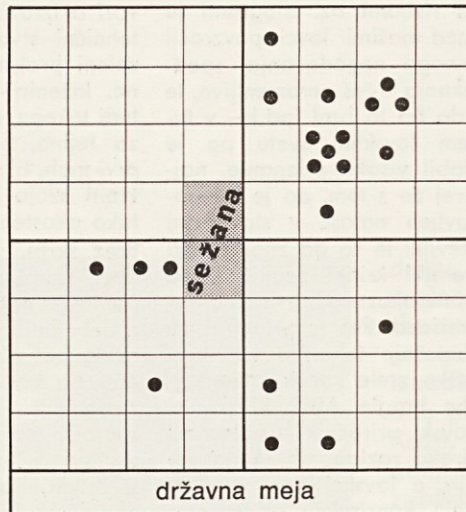
Foto B. Blenkuš

odstrel v letih 1973 in 1974

odstrel v letih 1966 in 1967

Lovišče LD Tabor-Sežana: vedno več slabih srnjakov ob državni meji

jame, kjer pustimo svoje železne konjiče. Potem pot pod noge in na dogovorjeno mesto na Govce. Ta nedelja in ta predel lovišča sta bila namenjena za večji lov. Pred lovsko kočjo so se zbirali domači lovci in gostje. Srečal sem se z nekaterimi veterani, se spoznal in segel v roko prenekateremu lovcu. Na kamnitem podstavku se je v velikem loncu kuhal čaj, ki je bil na voljo vsakemu po želji. Po krajšem odmoru nas je lovovodja Miha Horjak pozval v lovski zbor, pozdravil vse lovce, predvsem goste. Poudaril je, da je to tradicionalna brakada, ki jo prirejajo vsako leto na čast vsem godovnikom Karlom, Korlomu in Korelom, začeni v času nekdanjega zakupnika dr. Frana Roša in to tradicijo držijo še dandanes. Nato nas je na kratko seznanil o poteku lova: kaj, kako in kje bomo lovili. Končno je vsem zaželel dober pogled in razposlal goste in domače lovce na stojišča. Gonjače s psi in nekatere lovce je zadržal in jih v določenem času poslal v pogon.

Opoldne je bil prvi pogon pri kraju. Zbirališče ponovno pri lovski koči. Plen skromen, zato pa več doživetij na stojiščih. Vsak pripoveduje o svojem. Lovec Najlek – tako ga kličejo njihovi člani – je bil eden izmed redkih, ki je imel lovski blagor. Takole je povedal: »Priteče zajec. Zavpijem mu „ogenj“, ta-

ko kot nekoč, ko sem bil še strelec v rudniku. Zajec sede in položim ga na dlako.« Po drugem pogonu se je vsa družina zbrala v prijazni gostilni Lovca pri Rimskih Toplicah na zadnji pogon. Krepko smo se podprli in si iskreno nazdravili. Še in še smo se pogovarjali o lovu in se povseslili po starih lovskih šegah in navadah. K še boljšemu razpoloženju pa je prispeval Najlek s svojo harmoniko.

Ob takšnih srečanjih vedno znova lahko oceniš, da je pravo lovsko tovarištvo vrednejše od plena. Ob obletnici lanske Karlove brakade vsem udeležencem letošnje tradicionalne brakade iskren tovariški – dober pogled!

Lojze Brvar

Rezultati različne gojitve

Lovska družina Tabor upravlja lovišče (ca. 6000 ha) okrog mesta Sežane. Lovišče na zemljevidu predstavlja nekako kvadrat, katerega ena stranica je državna meja v dolžini ca. 8 km.

Pomladanski stalež divjadi v tem lovišču: srnjadi 400, fazanov 200, zajcev 200. Glavna divjad je torej srnjad, zato smo posebno v zadnjih 8 letih začeli strokovneje gledati na gojitev srnjadi.

V čem je to »strokovno gledanje«? Začeli smo s točnim tehtanjem uplenjene srnjadi, vpisovanjem krajev uplenitve, strokovnim – komisijskim ocenjevanjem vsake uplenjene ali najdene srnjadi, sprejeli smo načela odstrela, kakor so jih predlagali strokovnjaki LZS (predavanja ing. Simoniča in Kržeta).

Iz naše točne večletne statistike se lahko poslužimo podatkov, ki nazorno kažejo, kako različno se tak ali drugačen način odstrela odraža na staležu oziroma potomstvu. Lovišče LD Tabor sem narisal v kvadratu, ki je razdeljen na manjše kvadrate in vsak predstavlja 1 km² lovišča. Na vrisanih kvadratnih km sem s točkami označil odstreljene enoletne srnjake IIb (predvsem gumbarje lanščake), da sta razvidna število in kraj odstrela.

Vsi predeli lovišča LD Tabor imajo bistveno enake pogoje za gojitev srnjadi, zato se moramo ob taki sliki zamisliti in ugotoviti vzroke tako različnega rezultata odstrela. Kvadrat odstrela izrazitih srnjakov IIb (predvsem gumbarjev) za leti 1966 in 1967 daje prav obratno sliko, le da je bil odstrel v teh dveh letih količinsko mnogo manjši kakor v letih 1973 in 1974 (do 1. 7. 1974).

Zakaj taka razlika?

Ozrimo se samo nekoliko nazaj v preteklost. Od komaj omembne vrednega sta-

leža v letih okrog 1960, ko je bil odstrel 5 srnjadi letno, je število srnjadi hitro narasčalo. Leta 1970 je stalež srnjadi v lovišču dosegel višek, tudi odstrel je narasel na 130. Do leta 1965 onstran meje v Italiji srnjadi dejansko niso poznali, ko se je začela pojavljati tudi tam, kamor se je izseljevala iz naših lovišč. Sedaj imajo že tudi onstran državne meje pretirano visoke staleže, in kar je še slabše – nevzdržno spolno razmerje (po moji oceni 1 srnjak : 5 srnam). Temu je v največji meri kriv italijanski lovski zakon, ki doslej sploh ni dovoljeval odstrela srn. Sedaj je zakon sicer spremenjen, vendar je za odstrel srn potrebno posebno dovoljenje. Zato so padali in še padajo pretežno zreli srnjaki.

Kolikor je moja ocena (vzrok nepravilen odstrel onstran državne meje) točna, naj bo opomin vsem, ki problematiko odstrela srnjadi zane-marjajo in pri optimalnih staležih še vedno vztrajajo pri starem načinu odstrela (mladiča odstreliti je greh, puščanje gumbarjev v lovišču, odstrel samo starih srn in starih srnjakov ipd.). Podobna problematika se pojavlja tudi v drugih loviščih, ki mejijo na Italijo. Pričakujem, da se bodo oglasile tudi družine, ki ta lovišča upravljajo

Miro Prunk,
LD Tabor-Sežana

Srečanje z risom v lovišču LD Struge pri Kočevju

V popoldanskih urah, 30. junija letos, sem se odpravil na lov na srnjaka k lepi jasi v Špicnik. Povzpel sem se na odprto visoko prežo. Čakal sem kakih 20 minut, ko je prišla srna in se začela pasti. Naenkrat se je obrnila v smer, od koder je prišla, in skokoma zbežala v gozd. Pričakoval sem vse kaj drugega kakor risa. Pojavil se je na skali. Svojim očem takoj nisem mogel verjeti, da vidim zares pravega risa. Čudovit prizor, več vreden kakor ne vem kakšen plen! Skozi priprte veke, kakor da mu dnevna svetloba ni pre-

več všeč, je pregledal poseko, potem pa legel na skalo. Da bi ga še bolje videl, sem se na preži nekoliko premaknil. Isti hip je ris pozorno obrnil glavo in započil pogled naravnost vame. Nekaj minut me je pozorno gledal, potem pa je odšel. A napravil je le kakih trideset korakov. Ustavil se je, se obrnil in se vrnil na isto mesto. Zopet je gledal proti meni, kakor da se prej ni dovolj prepričal, kaj je na preži. Nepremično sem ga gledal. Bil je velik, mogočen. Črne pike na njegovem rjavkastem kožuho so mu dajale poseben čar. Prisodil sem mu kakih 20 kg teže. Jaz sem gledal risa, on mene. Potem je z mijavkajočim glasom najbrž izrazil nezadovoljstvo, ker ni mogel ugotoviti, kaj je na preži. Korakoma je odšel in zginil v goščavi. A glej, po nekako petih minutah se je zopet pojavil na skali. Zopet je pogledoval v mene in si medtem drgnil glavo ob skalo. Morda se je mislil na skali sončiti, pa mu je »prikazen« na preži prekrižala namen. Še enkrat je nezaupljivo pogledal vame in odšel. Dolgo sem še sedel na preži, a risa ni bilo več nazaj.

Domov sem se vrnil z izrednim doživljajem, saj sem došlejši eden redkih lovcev, ki so risa že videli v naravi. Želim, da bi se s to lepo, mogočno divjadjo še kdaj srečala. Tak čudovit doživljanj pa želim tudi drugim lovcem.

Julij Gregorič
Tržič, Struge

Lep in redek plen

Lovišče LD Polskava meri približno 3400 ha, po večini je ravnina, lepi hribi Bukovca, Kočnega, Kalš in Gabernika pa večajo pestrost lovišča. Glavna divjad so zajec, fazan, jerebica in tudi srnjad. V hribovitem predelu pa se je v prejšnjih letih sem in tja sledil tudi jelen in zelo redko divji prašič.

Bil je čas lova na srnjaka. V torek popoldne, 16. juli 1974, sta ga šla čakati Alojz Šuntner in Ivan Mo-

horič, oba člana naše LD. Ko tako na visoki preži opazujeta, poslušata, premišljujeta, se je zračilo. »Zdaj zdaj bo izstopil srnjak,« napeto čakata. Iz prijetne napetosti ju zmoti močan šum. Na mah se ozreta v smer, od koder se sliši lomastenje po grmovju. Naenkrat izstopi velika črna gmota in se jima približuje. Pravi Mohorič: »Lojze, medved je!« Lojzetovo bistro oko pa takoj prepozna divjega prašiča. Toda, ali ima naša LD v planu odstrel te divjadi? Seveda, merjasca in lanščaka! Z rahlim strahom dvigne Lojze puško, dobro pomeri in sproži. Skoraj »se je zemlja stresla«, ko je padel velik divji merjasec, 176 kg težak.

Anton Ferk,
LD Polskava

Ljubosumni jelen Bambi

Lani so gozdni delavci pri svojem delu našli nekaj ur starega jelenčka sredi gozdne ceste in ga izročili v oskrbo lovcu Janezu Klunu v Kočevju. V januarskem lovcu 1974 sem na fotografiji predstavil Janeza Kluna, njegovo ženo Pavlo, tega jelenčka in osirotelo srno. Ob skrbni negi in mleku je Bambi – tako so jelenčka krstili – zrastel v močnega enoletnega jelena.

Lovec Klun jelena ni več mogel imeti v mestu, zato ga je odpeljal k lovcu prijatelju Brunu Doljaniju v Črni potok pri Kočevju, kjer se je Bambi z novim gospodarjem hitro spoprijateljil. Brezskrbno se sprehaja po vasi, saj ga vaščani dobro poznajo. Kadar se Bambiju zahoče, zapusti svoj hlev, ki mu ga je iz vejevja in slame zgradil Bruno, preskoči plot in hajdi na potep. Dostikrat spremlja Bruna na polje in v gozd ali v gostilno na kozarček. Bambi je vzljubil svojega novega gospodarja, na starega pa tudi ni pozabil. Prav dobro ga pozna in kadar ga pride obiskat iz Kočevja, veselo prihitel k njemu in ga na svoj način pozdravlja. Večino dneva pa Bambi preživi seveda ob Brunu, ki ga ima nadvse rad. Tako ga ima rad, da je kar ljubosumen,

če Bruno poboža kako drugo žival. Nikakor ne more razumeti, da bi svojo ljubezen delil s psom-dalmatincem Cezarjem. Takoj ga naneže v uto, če se približa gospodarju. Vendar Bruno zna na poseben način potolažiti ljubosumnega jelena. Prižge si cigareto in jelen je takoj pri njem. Ko tudi njemu ponudi cigareto, jo Bambi s slastjo pohrusta in pozabi na ljubosumje.

Franc Brus

Grajšev »lovski krst«

Ivan Grajš je s svojim psom brak-jazbečarjem Kastorjem postal slovit poklicni lovec. Doma je iz Novega kota nad Čabrom, zdaj živi v Dolgi vasi pri Kočevju. Za seboj ima nad pol stoletja trdega, a plodnega življenja, nešteto lovskih izkušenj in lepih doživetij. Uplenil je dvakrat po deset volkov, več kakor

trikrat po deset medvedov, ki so jih obstrelili lovski gostje, veliko divjih prašičev, jelenov, srnjakov in druge divjadi. On in njegov Kastor sta postala neprekosljiva krvosledca obstreljene divjadi. Vendar je Grajš svoj nepozabni »lovski krst« že doživel, ko je bil še majhen deček.

Grajševa babica Gera je imela tistega dne polne roke dela. Kuhala je južino, pomivala in hitela s pospravljanjem po hiši. Vnučka Ivan na je poprosila, naj ji naneše drv. Deček je odhitel v drvarnico in nosil naročaj za naročajem v kuhinjo, dokler ni bil poln podpeček. Potem je za vežnimi vrati pograbil lok in šop puščic ter odhitel čez dvorišče na vrt in travnik. Pomeril je v vrh drevesa in puščica je švisnila natanko nad samim vrhom. Gledal je za njo in videl, kako pojema njena hitrost in

»Bambi, ne bodi vendar ljubosumen. Oba imam rad, tebe in Cezarja,« prigovarja Bruno jelenu
Foto F. Brus

Mačka in njena veverica

Foto R. Smola

pada. Pognal se je ponjo. Trava mu je segala do kolen in se mu s cveticami vred zapletala med prste bosih nog. Bil je že blizu puščice, ko se je spotaknil, s palcem hudo kresnil ob kamen in bil v hipu na tleh. Ležeč v travi je z obema rokama držal palec in gledal, kako mu izpod nohta curlja kri. Kmalu pa se je dvignil, pobral lok, poiskal še puščico in odšepal proti hiši.

Prav tedaj sta po stezi prišla orožnika in se znašla pred dečkom.

»Kakšen fant, oborožen kot pravi bojevnik!« je vzkliknil prvi. Drugi pa je povprašal, kako mu je ime.

»Grajšev Ivan sem!« je odvrnil deček in pogumno zrl v orožnika. To je bilo prvo njegovo srečanje z orožniki, zato ju je napeto opazoval. No, starejši veste, kakšni so bili bivši jugoslovanski žandarji! Ampak Ivanu sta bili najbolj všeč orožnikovi puški, na katerih sta se svetila bajoneta.

»Joj, kako lepi puški, tako lepi še nisem videl! Ko bi imel jaz takšno, z lokom ne bi več streljal! Saj, stric Janez ima tudi pušo, ampak ni tako lepa, vsa rjava je.«

»Ti si pa zgovoren dečko in veliko veš,« ga je pohvalil orožnik, iz žepa potegnil vrečko bonbonov in jo dal Ivanu.

Potem so skupaj odšli do hiše in orožnika sta tamkaj sedla

na klop. Eden izmed njiju je vzel dečka v naročje in začel »vleči« iz njega.

»Veš, fant, ampak jaz ne verjamem, da ima tvoj stric puško.«

»Ima jo, ima!« je odvrnil deček. »Toda puša mojega strica je drugačna od vajinih. Stric jo nabija od spre-daj, pravi ji 'forladarca'.«

Orožnika sta se čudila in ga spodbujala, naj jima pove še kaj. Dečku se je imenitno zdelo, da sta ga orožnika hvalila in povedal je vse, kar je še vedel: »Smodnik ima spravljen v rogu, šibre in 'kapslne' pa v vrečki. Bajoneta pa nima.«

Orožnika sta se delala, kakor da mu ne verjameta, zakaj želela sta ga pripraviti, da jima vse to tudi poka-že. Res, otroku ni bilo treba dvakrat reči in pred njima je stopil v izbo. Brez pomisleka je pokazal skrito stričevo puško prednjačo in tudi strelivo.

Tedaj je od nekd prihitela v izbo tudi babica. Ostro je ošvignila otroka s pogledom in mahoma je razumel, da ga je polomil.

Seveda sta orožnika potem do podrobnosti zaslišala tudi babico. Končno jima je morala vsa skrušena in žalostna znesti prepovedano orožje in municijo na mizo. Vse sta zaplenila in odšla z bogatim plenom, do katerega ju je pripeljal Ivan.

Ko sta orožnika zginila za

ovinkom, je babica poklicala Ivana v kuhinjo. Mračen, jezen in žalosten hkrati je bil njen obraz. Nikoli prej ne poslej ni bila več tako huda. Ihtela je, zmerjala in kar je skelelo najbolj – z brezovo šibo klestila po Ivanovi zadnji plati. Priredila mu je »lovski krst« posebne vrste, ki ga Grajš ne bo nikoli pozabil.

Tone Ožbolt

Mačka in veverici

Imeli smo domačo mačko, ki je imela mladiče. Iz neznanega vzroka pa so mladiči poginili. Dva dni po tem dogodku pa mi fantič iz vasi prinese dve mladi neboljeni veverici, ki ju je morala stara veverica še dojeti.

Obe veverici sem podtaknil mački. Takoj sta poiskali med dlako mačkine seske in začeli piti njeno mleko. Mačka ju je dobrovoljno sprejela v svojo oskrbo, kakor da bi bili njena mladiča. Po nekaj dnevih se je ena veverica izgubila, ena pa je z mačkino pomočjo dorasla. Izpustili smo jo na prostost, a se je večkrat vrnila in obiskala tudi svojo mačeho-mačko.

Rudolf Smola,
Novo mesto

Ponesrečen porod

Naš član Marjan Podržaj je 7. julija 1974 na Brinovčevem vrtu v Novi vasi rešil muk srno-porodnico. Donošen plod ji je mahal iz spolovila zadaj do kolen. Bil je že ves nažrt od muh in drugih insektov, strašno smrdeč. Mladičeva glava je bila sicer normalno obrnjena naprej, a čez trebušček je bil mladič še v medenici. Ko je lovec potegnil plod iz medenice, je videl, da so tudi že v sokrvici plaval črvi.

Naše mnenje: z ozirom na to, da je bil plod pravilno usmerjen, je morala biti snemati neposredno na porodu hudo motena ali celo preganjana (po psu), da ni mogla opraviti svojega poslanstva.

Stanko Lapuh,
LD Begunjšica

Vprašanja – odgovori

Pozdrav lovini

Vprašanje:

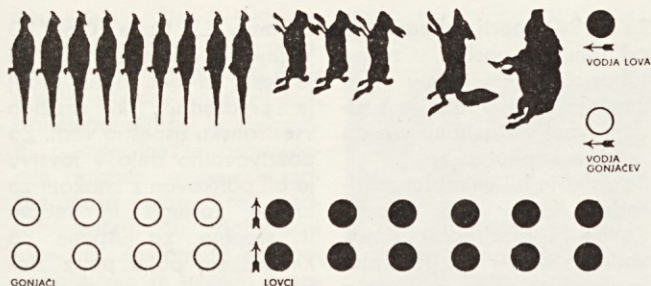
Zopet je tu čas skupnih lovov. Vrste in načini skupnih lovov so navedeni in na kratko opisani v rubriki Lovsko izrazoslovje, v Lovcu št. 9/73 in št. 1/74. Ti so: brakada, tihi pogon ali pritisk, krožni lov, viličasti lov, lov v strelcih, lov na grablje, pogonski lov, češki pogon ali U-pogon.

Skupne love na splošno začinjamo še kar v redu in pravilno. Zaključki so pa večkrat zelo klavni. Sicer pa pogosto sploh ni nobenega pravega zaključka, saj se lovci porazgubijo kar »po francosko«. Kaj šele, da bi bil pozdrav lovini! Ves dan je bil čas za lov, na koncu pa ni četrt ure časa za izvedbo tega običaja! Nekaterim lovcem se zdi tudi nekam za malo, da bi po tem starem, a žal zelo opuščnem običaju izkazali čast mrtvi divjadi. Razne neumestne pripombe dokazujejo plitvost in neetičen odnos nekaterih lovcov do plena. Dolžnost udeležencev skupnega lova bi bila, da brez posmehovanja izkažejo spoštljiv pozdrav – četudi samo enemu uplenjenemu zajcu! Bil sem že na mnogih skupnih lovih in opazil, da ponekod tega običaja niti še ne poznajo, čeprav je o njem precej napisanega v Lovcu in Slovenskem lovskem priročniku. Tovariši uredniki! Ne bi bilo odveč, da vsaj v rubriki Vprašanja – odgovori ponovno na kratko opišete pozdrav lovini.

Z. M., Ljubljana

Odgovor:

Po končanem skupnem lovu se lovci zberejo k počastitvi lovine. Če je plen obilen, ga polože tako, da je vsaka divjad v svoji vrsti. V prvi vrsti je največja divjad, npr. divji

Razporeditev za pozdrav ob manjši lovini. Razporeditev ob večji lovini glej barvno sliko na naslovni strani

prašiči. Če je divjadi več, vsako deseto zaradi preglednosti pomaknemo nekoliko naprej iz vrste. Veliki divjadi katerekoli vrste in spola položimo vedno za pozdrav lovini na njeno levo pleče zeleno vejico, imenovano vejico divjadi. Velika divjad, ki ji pritiče tudi zadnji grižljaj, pa ima seveda v ustih tudi zeleno vejico, ki ji jo je dal uplenitelj že ob uplenitvi. Vsa divjad – tudi pernata – je položena na svojo desno stran, z levo stranjo navzgor. Sprednje vrste so namenjene veliki in mali dlakasti divjadi, zadnje – tik pred lovci – pa veliki in mali pernat divjadi. (Glej barvno sliko na naslovni strani!)

Če je plena malo, vso divjad položimo v eno vrsto, po velikosti od desnega krila proti levemu; najprej veliko in malo dlakasto divjad, potem veliko in malo pernat divjad. Čez uplenjeno divjad nikdar ne stopamo, ker bi bilo to v nasprotju s spoštovanjem, ki naj ji ga lovec izkazuje.

Nato se vodja lova skupno z vodjo gonjačev postavi ob vrste divjadi na desnem krilu in pozove udeležence lova k počastitvi lovine: »Tovariši, zbor ob lovini!« Lovci se postavijo v vrsti ali vrstah ob lovini tako, da je divjad z glavami obrnjena od njih. Na desnem krilu je mesto za lovce, na levem za gonjače. Vse puške so na levih ramah s cevmi spredaj navzgor, psi pa ob levi nogi gonjačev oziroma lovcev. Vodja lova v kratkem opiše potek lova, se zahvali za sodelovanje, pove število strela in plena, kdo in pod kakšnimi pogoji si lahko plen prisvoji, povabi navzoče na »zadnji pogon« ipd.

Če je bila na lovu uplenjena tudi velika divjad, lovovodja vzame iz prsnega žepa zeleno vejico, jo orosi s krvjo na rani velike divjadi, stopi k uplenitlju v vrsti, mu čestita lovski blagor ter izroči vejico plena. Potem se vrne na prejšnje mesto in zapove: »Pozdrav lovini!« Vodja gonjačev (ali kdo drug na njegovem mestu) zatrobi na lovski rog »Ob lovini« ali v primernih presledkih tri daljše znake; izjemoma na puškino cev. Vsi udeleženci lova medtem stoje mirno, lovci z levicami držeč puškinne cevi ob jermeniku. Po odtrebljenju se lovovodja odkrije v spoštljiv pozdrav mrtvi divjadi, rekoč: »Uplenjeni divjadi za lovski blagor – hvala!« in se pokrije. Hkrati se odkrijejo tudi udeleženci lova in odgovore: »Hvala!« S tem je pozdrav lovini po skupnem lovu pri kraju.

Francé Cvenkel

Jubilanti

Anton Šobar iz Ribnice je 19. oktobra 1974 praznoval svoj visoki življenjski jubilej, 70-letnico. Kdo ne pozna tega vitalnega, trdoživega in za krepak ribniški humor vedno razpoloženega lovca, polharja in morda gasilstvu najbolj predanega člana. Težko si je zamisliti »zadnji pogon« brez »ta starega

Šobarja«, kot ga vsi kličemo, kajti njegove prigode in domisljice so vselej prijetno »začinjene« z izvirnimi dovtipi.

Njegovo življenje pa je bilo trdo in polno preizkušenj. Že kot mladoletni delavec si je začel služiti kruh pod težkimi pogoji na Opekarni, kateri je ostal zvest vse do odhoda v zasluženi pokoj kot njen direktor.

Kot zaveden Slovenec, predan naši borbi, je kmalu okusil vse gorje okupatorjevih taborišč. Je nosilec raznih priznanj in odlikovanj, tudi znaka za lovske zasluge. Z lovom se je ukvarjal že pred vojno, takoj po vojni pa ga najdemo med ustanoviteli naše LD, v kateri je bil tudi več let član njenih organov.

Ob jubileju mu vsi ribniški lovci iskreno čestitamo in želimo, da bi nas še nadalje vodil po našem lepem lovišču in nam, kot doslej, odkazoval »polne štantex, kjer naj bi bil z nami tudi sam deležen obilnega lovskega užitka.

LD Ribnica na Dolenjskem
– A. K.

Vili Leskovšek, član naše LD od l. 1950, je letos 8. julija dopolnil 60 let. Sicer je pa član lovske organizacije od l. 1946. Več let je kot družinski blagajnik ažurno opravljal svoj posel, sedaj je pa član nadzornega odbora. Želimo mu še mnogo zdravih let in kljub temu, da vedno malica na stojšču, obilo uspeha pri lovu na lisice.

LD Vojnik – S. A.

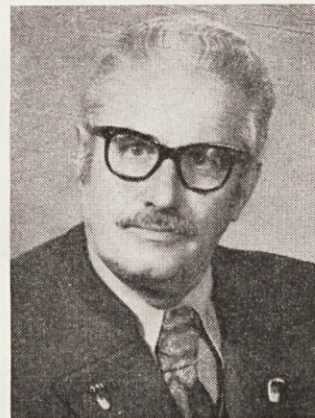
Drago Predan – sedemdesetletnik

Rojen je bil 18. okt. 1904 na Ptujski gori in postal gonjač na brakadah že kot učenec osnovne, tedaj imenovane ljudske šole. Pri vojaki v šoli za rezervne oficirje je veljal za odličnega strelca. Uradno je postal lovec leta 1923 kot član Slovenskega lovskega društva v Majšperku, kjer je nastopil učiteljsko

službo. Leta 1935 je kot šolski upravitelj v Mozirju skupaj s 23 lovci izdražil 5500 ha veliko mozirsko lovišče in bil predsednik te lovske družbe vse do vojne. Mozirska lovska družba je bila skoraj povsem podobna današnjim lov. družinam. Imela je svoj statut, ki je že vseboval določila o gojitvenem odstrelu, lovina je bila last družbe, gradili so lovske naprave, obršnje, solnice itd. Leta 1936 so zgradili na Golčki planini lovsko koč, ki stoji še danes. Tovariš Predan se je že tudi tedaj udeleževal kot lovske pisec v Lovcu in dnevniku Jutro.

Okupacijo je preživel kot izgnanec v Srbiji. Po povratku v Slovenijo leta 1945 je bil spet med organizatorji lovstva v Gornji Savinjski dolini. Leta 1947 je bil izvoljen za starešino petrovške lov. družine in ji načeloval vse do njene pripojitve k sedanjim LD. Potem je bil več let starešina LD Griže. Nekaj let je bil predsednik odbora za lovske kulture in član izpitne komisije celjske okrajne lovske zveze. Uredil in večidel napisal je brošuro »Naš lovski dom«, v Savinjski zbornik je skupaj s K. Pevcem prispeval obsežnejšo razpravo o lovstvu v Savinjski dolini, piše lovske črtice, pesmi, pripravlja slovensko lovske pesmarico itd. Sedaj je predsednik NO LD Griže in častni član LD Mozirje. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, ima pa tudi več drugih odlikovanj.

Drago Predan

Dragi, spoštovani lovski tovariši! Iskreno ti čestitamo k tvoji obletnici, želimo ti krepko zdravje, še obilo življenjske sreče in uspešnega dela tudi za naše lovstvo.

Tvoji lovski tovariši – K. P.

Iz LD »Udenboršt«

Lovro Ferjanc, soustanovitelj naše LD, je 4. sept. letos praznoval svoj 80. rojstni dan. Aktiven lovec je od leta 1923, torej nad pol stoletja že član zelene bratovščine. Od osvoboditve pa vse, dokler so mu dopuščale moči, je kot blagajnik in član UO LD prizadevno delal za napredek lovstva. A še sedaj se živo zanima za delo in uspehe ter sodeluje s svojimi dolgoletnimi izkušnjami. Še na mnoga leta, dragi Lovro! Ponosni smo na svo-

jega zglednega lovskega učitelja. Mlajši lovci se ti tudi v bodoče priporočamo za tvoje strokovne nasvete. V tem letu praznuje tudi več drugih članov naše LD: **Ignac Kuhar** iz Zadrage – 75 let, **Franc Rozman** iz Kranja – 70 let, **Franc Fister** iz Naklega – 60 let in **Janko Tišler** iz Zadrage – 60 let.

Ob njihovem življenjskem jubileju jim iskreno čestitamo in želimo še mnogo lovskega užitka, krepko zdravje in dober pogled.

LD »Udenboršt« – Kranj

Janez Dobre iz Kovorja je 29. 4. 1974 dopolnil svojih 75 let in letos tudi 25 let organiziranega dela v lovstvu. Bil je velik rodoljub tudi v najtežjih časih, zato so Nemci njega in njegovo družino

že l. 1942 zaprli v Begunjah, od tam pa poslali v razna taborišča, kjer sta mu umrli žena in mati. Janez je s sinom trpel v Dachau vse do nemške kapitulacije.

Po vojni je bil nekaj let predsednik Krajev. ljud. odbora Kovor in predsednik Kmet. zadruge Kovor vsa leta njegovega obstoja, do spojitve z zadrugami v občini Tržič. Za svoje gospodarsko in družbenopolitično delo je dobil več priznanj in bil odlikovan z redom zaslug za narod III. stopnje.

Član lovske organizacije je postal šele po vojni. Eno leto je bil član UO, tri leta pa NO LD Kovor. Kot zapriseženi cenilec za škodo že v biv. Jugoslaviji se je posebno izkazal v komisiji LD za ocenjevanje škode od divjadi, katere član je bil 10 let. Zelo je ponosen na gamsove roglice z bronasto medaljo. Že 15 let ima LD v njegovi hiši svojo lovsko sobo, kjer se člani zbiramo na seje in posvete. Tako je jubilarntov dom delno tudi naš lovski dom. Na razvitju lovskega prapora, septembra letos, mu je LD Kovor podelila diplomu častnega člana.

Spoštovanemu lovskemu tovarišu še mnogo let obilo vedrine, zdravja in – dober pogled!

Tovariši lovci

organov LZ Celje. Član LD Vojnik je od leta 1953; bil je deset let njen tajnik, sedaj je predsednik, ki družino vsestransko uspešno vodi. Za požrtvovalno delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge in redom II. stopnje, za uspehe na kinološkem polju pa z zlatim znakom.

Ob jubileju ti želimo še mnogo zdravih let in še naprej obilo uspehov tudi v lovstvu.

Člani LD Vojnik – S. A.

Franc Kump, lovec od leta 1929, je letos 4. 9. praznoval svojo 70-letnico. V NOB se je vključil kot teren-ski delavec. Leta 1943 je odšel v partizane in prepartizanal vso Dolenjsko. Končno je bil pri komandi mesta Novo mesto. Vseskozi je požrtvovalen lovec, vzredil pa je tudi precej lovske psov. Za svoje delo je prejel več diplom in tudi znak za lovske zasluge. Ob jubileju mu lovski tovariši želimo še mnogo zdravih let in dober pogled, posebno sedaj na bradakah.

LD Dol. Toplice – M.

Lovro Ferjanc

Janez Dobre

Franc Križnik

Franc Kump

Franc Križnik je letos 7. septembra praznoval svojo 50-letnico. Rojak s Planine pod Bohorjem je lovsko kri podedoval po svojem očetu lovcu. V drugi svetovni vojni je tako kot mnogo zavednih slovenskih lovcev tudi on zamenjal lovsko puško z vojaško in odšel v partizane. Srečamo ga med spremljevalci dr. Aleša Beblerja, nato kot obveščevalca Kozjanskega odreda. Hrabremu borcu pa ni prizanesla švabska krogla, da je sedaj invalid. Šestkrat je bil odlikovan in je rezervni kapetan. Tudi po vojni je kljub obilici poverjenih mu odgovornih gospodarskih in političnih nalog ves svoj prosti čas posvetil napredku lovstva, gojitvi divjadi in kinologiji. Vseskozi od leta 1948 je lovski funkcionar in tudi član

Lovska organizacija

Praznik Lovske družine Kovor

Jasna sončna nedelja, 8. septembra t. l., je bila kakor naročena za praznovanje Lovske družine Kovor na Hudem. Popoldne se je v tem prijetnem kraju zbralo na lovsko slovesnost številno občinstvo, lovci in nelovci. Začetek slavnosti je naznanil lovski rog. Uvodni govor je imel starešina Vido Drobnič, ki že dolgo uspešno vodi LD Kovor. Pokrovitelj prireditve je bila

Skupščina občine Tržič, prapor pa je razvil njen predsednik Milan Ogris, ki je v svojem govoru poudaril tudi družbenopolitični in obrambni pomen lovske organizacije. Prapor je prevzel zastavonoša Ivan Kralj, soustanovitelj in dolgoletni član LD. Zastopniki družbenopolitičnih in lovskih organizacij ter tudi posamezniki so pripeli na prapor spominske trakove, skupaj 15. V imenu Lovske zveze Slovenije je pozdravil navzoče, čestital LD Kovor in pripel spominski trak predsednik nadzornega odbora LZS Ivan Cvar. LZ za Gorenjsko je zastopal njen častni predsednik Miloš Kelih. Prapor krasijo tudi 3 zlati in 63 srebrnih žebličev, ki so jih prispevali lovci in drugi ljubitelji »zelene bratovščine«. Potem se je k novorazvitemu praporu sklonilo več praporov lovskih in družbenopolitičnih organizacij ter se z njim pobratilo.

Sledila je slovesna podelitev diplom častnim članom LD. Prejeli so jih: Anton Aljančič, Janez Dobre, Anton Golmajer, Franc Mežnar, Franc Pogačar, Blaž Šter.

Praznovanje se je nadaljevalo z veliko lovsko veselico, s šaljivim programom in plesom, s srečolovom za srnjaka, strelskim tekmovanjem za divjega pujska in kegljanjem za odstrel srne.

* * *

LD Kovor je bila ustanovljena pred 29 leti. Leta 1954 pa se je njeno lovišče povečalo: pripadla ji je k. o. Podbrezje, prej del lovišča LD »Udenboršt«, in k. o. Ljubno, prej del lovišča bivše LD Radovljica. Sedaj lovišče meri 3427 ha. Od tega je največ gozdov (1762 ha) in travnikov (623 ha). Geološki pogoji, zemljepisna lega in klima so predvsem ugodni za gojitev srnjadi. V zadnjem času, ko so se precej zarasle goščave, pa so se v večjem številu tudi pojavili divji prašiči. Letošnji pomladanski stalez je bil okoli: 180 srnjadi, 45 gamsov, 80 zajcev, 30 divjih prašičev, 3 veliki petelini, 8 ruševcev, 9 muflonov in še nekaj druge divjadi.

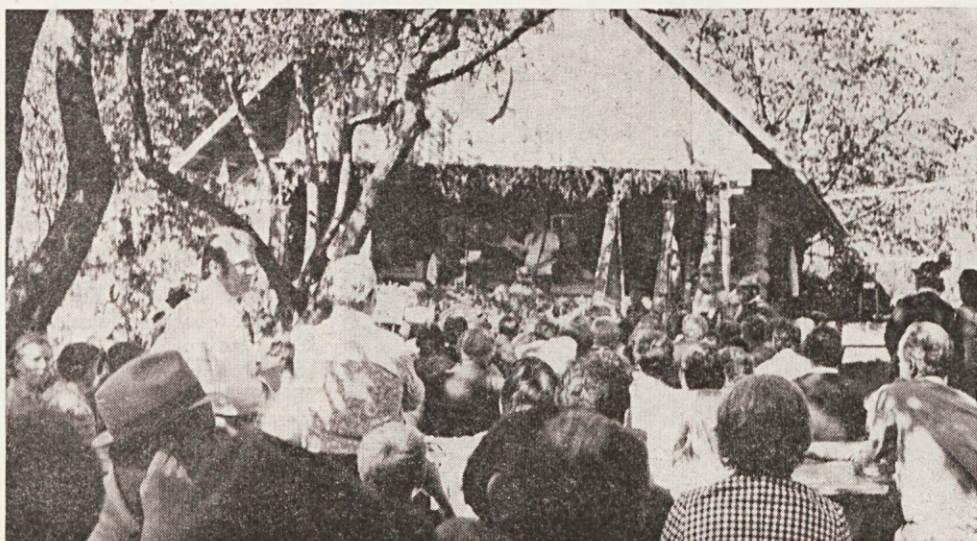

Predsednik Skupščine občine Tržič Milan Ogris razvija prapor Lovske družine Kovor

Starešina Vido Drobnič govori o dejavnosti LD Kovor od njene ustanovitve do danes

Velika udeležba pri razvitju prapora Lovske družine Kovor na Hudem – foto F. Cvenkel

V nedeljo, 15. septembra, je bila v Gornjem gradu velika proslava v spomin na osvoboditev Gornjesavinjske doline pred 30 leti. Na proslavi je govoril o osvoboditvi teh krajev in o naših nalogah ing. Andrej Marinc, predsednik Izvršnega sveta SRS. Navzočih je bilo nad 10 tisoč prebivalcev tega predela in zastopstva iz številnih krajev Slovenije. Ob tribuni so bili tudi zastopniki vseh šestih lovskih družin tega področja z lovskimi prapori.

Foto B. Blenkuš

Odškodnina za škodo od divjadi znaša že nekaj let ca. 50 % vseh dohodkov iz lovišča. Letos je pa odškodnina, predvsem za škodo od divjih prašičev, narasla na 4 stare milijone; divji prašiči so družinsko blagajno izpraznili do kraja. LD Kovor se je znašla v težki situaciji, prepuščena tako rekoč sama

sebi. Še pred nedavnim je bilo toliko govora o gojitvenem območju za divje prašiče, ki ga bo sestavljalo več lovišč oziroma LD, ki bodo imele tudi skupni sklad za plačevanje škode. Vse kaže, da lovišče kovorske družine divjim prašičem zelo prija, zato so se zlasti letos tukaj pojavili v razmeroma veli-

kem številu, medtem ko jih je v sosednjih loviščih malo oziroma so samo prehodni. V sosednjih loviščih je škoda malo v primerjavi s škodo na poljskih kulturah v kovorskem lovišču. Zato bi bila dolžnost sosednjih LD in področne LZ, da Lovski družini Kovor pomagajo. Še vedno ni prepozno.

Letno v kovorskem lovišču odstrelijo 45–55 srnjadi, 5–8 gamsov, zadnja leta tudi nekaj divjih prašičev in manjše število druge divjadi. Uplenjeno divjad vnovčujejo po dnevnih cenah; ves izkupiček gre v družinsko blagajno.

Veliko škode na divjadi povzroča avtomobilizem, ker je lovišče presekano z več zelo prometnimi cestami. Letno predstavlja najdena povožena srnjad ca. 20–30 % planiranega odstrela. Povoženo divjad seveda štejejo k odstrelu in tako se dejanski odstrel za število povožene divjadi zmanjša. Da bi omilila izgubo na divjadi in pripomogla tudi k varnosti prometa, je LD v sodelovanju z IGLGS postavila na cesti Podtabor–Loka refleksne zaščitne naprave, ki so se izkazale kot učinkovite. Na žalost pa so jih ljudje, ki se očitno niso zavedali njihovega pomena, skoraj uničili. LD Kovor ima 42 članov in 3 lovske kandidate. Lovišče je razdeljeno na 4 revirje:

Bistrica, Kovor, Podbrezje, Ljubno. Za vsak revir odgovarja vodja revirja, ki mu je v pomoč določeno število članstva. Lovišče nadzirata tudi 2 pomožna lovška čuvaja. Člani, razen najstarejših, so dolžni letno opraviti za vzdrževanje lovišča tudi določeno število ur (krmljenje divjadi, popravilo in gradnja naprav v lovišču itd.). Evidenco o opravljenem delu vodijo vodje revirjev. Neopravljena delovna ura stane člana 20 din. V prejšnjem lov. letu so člani opravili nad 1000 delovnih ur, kar predstavlja približno vrednost 2 stara milijona.

— elf —

LD Dobrovnik si ureja zavetišče

Na skrajnem severovzhodnem koncu naše dežele se razprostira pisan svet gozdov, travnikov in polj, med njimi pretežno po ravnini se pa vijejo številni potočki. Na tem koščku Prekmurja je dobila v upravljanje lovišče LD Dobrovnik.

Naše lovišče je sorazmerno veliko, saj meri nad 6000 ha. Od tega je dobra tretjina gozdov. Lovišče je ob jugoslovansko-madžarski meji, v dolžini 22 km, kar je tudi problem, saj se madžarski lovopusti po večini ne ujemajo z našimi. Tako se lov na srnjaka prične na Madžarskem že konec aprila; imeli smo nekaj primerov, da smo našli zastreljeno srnjad v času, ko pri nas lov na srnjaka še ni odprt. Najobsežnejši sklenjeni gozdovi so v našem lovišču okrog Bukovniškega jezera, predvsem pa severno in severovzhodno od njega, med Dobrovnikom in Kobiljem. Kjer se gozdovi nehajo, se razprostirajo dokaj velika polja – tako ima divjad vseh vrst kar bogat jedilnik. V našem lovišču imamo srnjad, jelenjad, divje prašiče in zajce, ki so se zopet opomogli od predlanskih poplav. V krošnjah hrastov, bukev in borovcev gnezdi nekaj kanj in kraguljev. Po poljih so številni fazani in kite jerebic. Večletna želja naše lovske družine je bila, da bi imeli svojo lovsko kočjo ali zave-

Člani LD Dobrovnik v Prekmurju pripravljajo krmišče za divjad blizu svoje lovske kočje

Foto E. Mlinarič

tišče. Prvotno smo namerali graditi pri Bukovniškem jezeru. To ozemlje so pa zaščitili, zato tamkaj nismo mogli graditi. V osrčju gozdov je ob glavni cesti proti Kobilju že sedem let opuščena vojaška karavla. Letos spomladi smo se odločili za nakup tega že dokaj razpadlega objekta. Na razširjeni seji uprav. odbora LD smo se dogovorili, da bomo karavlo popravili in preuredili v lovsko koč predvsem s prostovoljnim delom. Vsak član bo opravil vsaj 30 udarniških ur. Delo je steklo pred tremi meseci. Večinoma delamo v sobotah in plod našega dela je že viden. Najprej smo popravili ostrešje, dimnik, okna, vrata, sedaj pa smo že zaključili tudi z elektroinstalacijskimi deli. Delo napreduje uspešno tudi zato, ker imamo v naši LD zastopane skoraj vse obrtniške poklice. Skupaj z objektom urejamo tudi neposredno okolico, vojaško zemljišče, ki je veliko skoraj 1 ha. Visoko gozdno travo smo pokosili, skrčili gozdni plevel in zgradili krmišča za veliko divjad in fazane, katerih je precej v mejnem pasu. Po predvidevanju bomo z vsemi deli končali prihodnje leto.

Evald Mlinarič,
LD Dobrovnik

Jubilejna publikacija »25 let Lovske zveze Kočevje«

Pred nedavnim je izšel v 700 izvodih jubilejni zbornik, ki ga je izdala in založila LZ Kočevje ter posvetila svoji 25-letnici, za razdobje 1945–1970.

Gradivo sta zbrala Stane Pahulje in Ciril Jasenc. Knjiga obsega 287 strani, velikost 16 × 23 cm. Do 103. strani podaja kroniko o nastajanju in delovanju LZ Kočevje, v tekstu kakor tudi v 38 tabelah. Za tem se do 253. strani predstavi vseh 16 kočevskih lovskih družin, večinoma v tabelah. Lovske družine kočevske zveze so: Banja loka, Dolenja vas, Dragga, Kočevje, Loški potok, Mala gora, Osilnica, Predgrad,

Ribnica, Sodražica, Struge, Turjak, Velike Lašče, Velike Poljane, Dobropolje, Rob. Na zadnjih 34 straneh pa knjiga daje ob 64 slikah nazorna navodila za ocenjevanje jelenjadi pred strelom.

Zbrano gradivo iz zgodovine lovstva na ribniško-kočevskem območju je zelo zanimivo, še posebej pa pritegne neko dragoceni in skrbno urejeni statistični podatki. Območje LZ Kočevje je v ekološkem oziru gotovo eno najbolj ohranjenih delov v Evropi, zato so statistični podatki o tamkajšnji divjadi še posebej poučni. Ta slika pa žal ni popolna, saj zbornik oz. knjiga ne zajema podatkov o divjadi obeh velikih gojitvenih lovišč »Medved« (prej »Rog«) in »Kočevska Reka-Snežnik«, za kar pa ni moč dolžiti sestavljalcev.

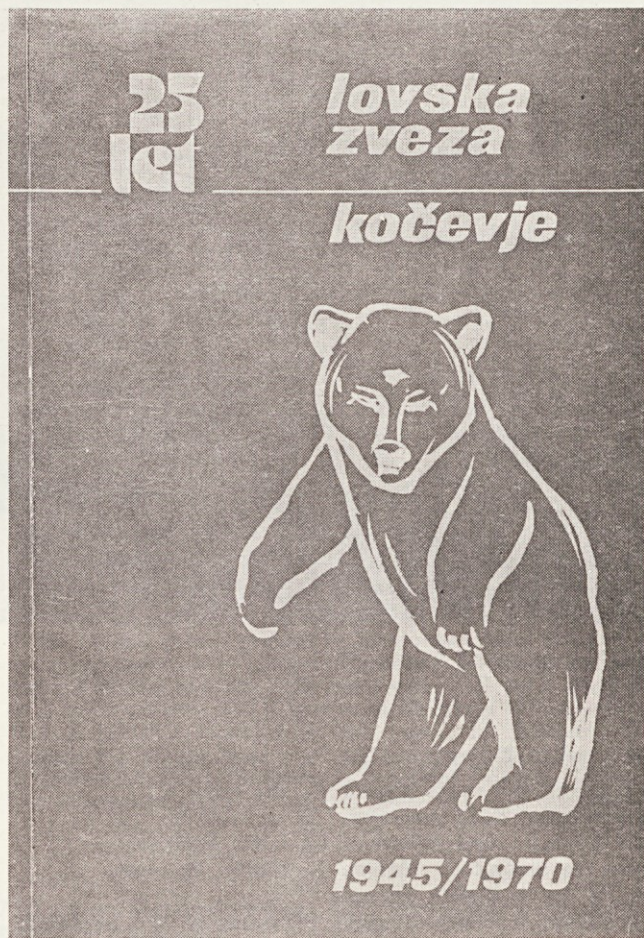
V tekstu pa bralca vendarle motijo jezikovne napake in nelovski izrazi, ob dejstvu, da ima naša lovska literatura že dokaj ustaljeno lovsko izrazoslovje. Tudi uvodna »Molitev gozda«, kljub lepim stavkom, ki pa smo jih lahko že zdavnaj brali drugod, ne sodi v edicijo, ker je v nasprotju z našo, sodobno miselnostjo. Sicer so pa to le majhne pege v dragoceni sliki. Na splošno je delo vredno največje pohvale. Sestavljalcem oziroma Lovski zvezi Kočevje je za obsežno delo treba čestitati. Ta zgled naj bi posnemale vse naše področne zveze, saj bi bile takšne izdaje sestavni del celotne zgodovine slovenskega lovstva.

A. Š.

Iz LD Orehovica

Tridesetčlanski kolektiv LD Orehovica je priredil 18. avgusta 1974 pod čudovitim gradom v Prežeku lovsko veselico. Veselica pa ni bila sama sebi namen. Izkupiček so namenili za ureditev lovišča in za nabavo krme divjadi.

Veliko hvale sem na veselici slišal o tej lovski družini. Prisluhnil sem udeležencem-nelovcem in lahko ugotovil, da imajo lovci tukaj velik ugled. Marsikdo od navzočih na veselici si je zaželel, da bi tudi on nosil zeleno lovsko

Naslovna stran jubilejne publikacije LZ Kočevje

srajco z lepim lovskim znakom. Toda naloga lovcev ni samo izvedba lovske veselice. Prišla bo zima, zato je treba misliti tudi na nabavo krme, ki jo bodo tudi v najhujšem mrazu in visokem snegu raznašali po lovišču. Pred zimo je treba popraviti tudi krmišča. To je pa šele del lovskih nalog. Lepo lovsko srajco bi že marsikdo rad oblekel, a kdor hoče postati lovec, mora tudi marsikaj znati, opraviti mora lovski izpit. Lov danes ni več samo zabava, veselica, ampak tudi delo, učenje.

Ko sem se naslednji dan pogovarjal z lovci, ki so pospravljali veselčni prostor, so mi zaupali, da bodo zgradili tudi lovsko koč. Menim, da je malo tako marljivih in prizadevnih lovcev, kakor so člani LD Orehovica. Med drugim so izrazili željo, da naj bi revija Lovec kdaj tudi o njih kaj poročala.

Dušan Marinkov

Strelsko tekmovanje LD Ruše

V lepem pohorskem okolju je bilo 18. 8. 1974 družinsko tekmovanje v streljanju na tarčo-srnjak, bežečega merjasca in umetne golobe. Od 75 članov LD Ruše pa jih je streljalo le 32.

Uspehi –

Vsak je streljal na 10 golobov, skupaj 100 možnih točk:

1. Jože Jager, 100
2. Jože Babšek, 90
3. Srečko Podlesnik, 90

Na 50 m oddaljeno tarčo-srnjak, 100 možnih točk:

1. Stanko Podlesnik, 84
2. Miha Jaunik, 78
3. Silvo Črnko, 72

Na 50 m oddaljenega bežečega »merjasca«, 50 možnih točk:

1. Ivan Šmigoc, 26
2. Fedor Robnik, 26
3. Stanko Podlesnik, 23

Strelska ekipa LD Šmarje pri Jelšah

Foto M.

Že itak majhno število nastopajočih pa se je zaradi nešportnega duha posameznih strelcev med tekmovanjem še zmanjšalo. Menim, da bi na družinskih tekmovanjih morali sodelovati prav vsi člani.

Miha Jaunik

1. Ludvik Dornik, LD Slovenske Konjice,
2. Lojze Mihel,
3. Franc Racman,
4. Martin Mrzovnik.

Prireditvev je bila zaključena s prijetnim tovariškim srečanjem lovcev, borcev in drugih občanov.

N. F.

Strelsko tekmovanje v počastitev Dneva borca

LD Šmarje pri Jelšah je priredila v počastitev Dneva borca, pod pokroviteljstvom teritorialne enote splošnega ljudskega odpora, meddružinsko strelsko tekmovanje na umetne golobe, v nedeljo 7. 7. 1974, na strelišču pri svoji lovski koči v Ločnici.

Uvodni govor je imel starešina LD Avgust Anderluh. Tekmovanja so se udeležile lovske družine: Slovenske Konjice, Kozje, Rogaška Slatina, Šentvid-Log, Pristava, Zibika, Podčetrtek in Šmarje pri Jelšah.

Spominske pokale in diplome so osvojile ekipe:

1. LD Slovenske Konjice,
2. LD Kozje,
3. LD Šmarje,
4. LD Rogaška Slatina.

Med posamezniki so bili najboljši in so osvojili nagrade:

V spomin

Marija Rakuša

Bili smo res prava družina, ker smo imeli tudi mater Marijo, dobro in prisrčno, a je podlegla težki, neozdravljivi bolezni. Nešteto krat nam je bogato pogrnila mizo, prijetno so dišale njene ajdove pogače. In koliko krat nam je v hudem mrazu na lovu postregla z vročimi klobasami in dišečim kuhanim vinom!

Bila je naš pravi lovski tovariš, vendar brez puške. S polnim jebasom je hodila med

lepimi ptiči-fazani in jih gojila. Na tisoče kebkov je vzgojila. »Moram vrniti naravi, kar ji vi vzamete,« je večkrat rekla in ni vprašala za plačilo.

Naša Marija je bila rojena 2. 2. 1914 v Obrežu sredi bogatih srediških poljan, od koder sta prišla z možem k nam v lovskočuvarjsko službo. Žena lovskega čuvaja je bila 35 let in prav tako dolgo je gojila fazane. Sredi junija letos smo jo pokopali ob meji našega lovišča na Hajdini, kakor da bi pokopavali svojega najzaslužnejšega, najdražjega lovskega tovariša... Ob zibelki so ji peli fazani, pa naj ji pojo še ob grobu!

Dr. F. B. za LD Ptuj

Rajko Vratarič, nad 20 let vzoren član LD Laško, nas je v 75. letu starosti maja letos za vedno zapustil. Veder, nasmejan in hkrati skromen je bil v družbi zelene bratovščine vedno zaželen. Z umirjeno šalo je razvedril še tako zagrenjenega lovca in razdril je prenekatero lovsko iz starih časov, ko se ljudem ni tako mudilo kakor dandanes. Tudi kot dober pevec je bil na zadnjih pogonih nepogrešljiv in pri gojitvi divjadi zgled svojim

lovskim kolegom. Prijetnega tovariša bomo ohranili v lepem spominu, dokler tudi mi ne odrinemo za njim v večna lovišča.

Člani LD Laško – P. Š.

Stanka Podobnika iz Idrije je kruta nesreča v gozdu v najbolj zagnanem življenju, v njegovem 32. letu starosti, za vedno iztrgala iz naše družine. Na zadnji poti smo ga 7. 9. 1974 spremili z lovskimi častmi na idrijsko pokopališče. Teden dni pred svojim pogrebom nam je postavil brv čez Tribušco, na žalost bomo po njej hodili sami, brez njega. Dragi Stanko, ostal nam boš v trajnem spominu.

LD Tribuša

Aldo Vrabec, večletni blagajnik LD Kras-Dutovlje in član LD Prestranek, nas je letos sredi avgustove vročine nenadoma zapustil. Življenje se mu je izteklo v najbolj zrelih ustvarjalnih letih, v času, ko je bil poln načrtov. Dopolnil je šele 38 let. Zlasti smo ga cenili zaradi tehtnih misli in ker je bil mož dejanj. Lovstvo pa mu je pomenilo veliko več kot zgolj lov v prvotnem pomenu besede. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

LD Kras – Dutovlje, J. Š.

Maksu Čremošniku, ki je dopolnil komaj 53 let, smo 14. junija 1974 spustili v grob na njegovo krsto zelene smrekove vejice. Maks je bil tovarniški delavec, v NOB je sodeloval od l. 1943 ter bil za hrabrost tudi odlikovan. Član naše LD je bil vse od njene ustanovitve in vrsto let tudi član UO. S svojimi naprednimi idejami je pomagal pri razvoju lovske organizacije, pomagal graditi naš lep lovski dom na Rinki. Z Maksom smo izgubili skromnega, dragocenega tovariša, zato ga bomo ohranili v častnem spominu.

LD Žalec – J. K.

Lovska kinologija

Vesti iz Kinološke zveze Slovenije

V soboto, 29. junija 1974, je bil izredni občni zbor Kinološke zveze Slovenije (KZS), na katerem je bil sprejet nov statut, katerega temelj so delegatska razmerja in odnosi. Najvišji organ KZS je občni zbor, za katerega izvolijo delegate redni člani. Redni člani KZS so kinološka društva (Društvo ljubiteljev ptičarjev, Zveza klubov za vzrejo športnih in službenih psov, Klub ljubiteljev goničev, Klub ljubiteljev psov jamarjev, Društvo ljubiteljev brak-jazbečarjev in barvarjev, Društvo ljubiteljev prepeličarjev, Društvo ljubiteljev ostrodlakih ptičarjev). Redni člani neposredno volijo delegate v upravni in izvršni odbor KZS. Lovska zveza Slovenije ima v upravnem odboru 1 delegata. Upravni odbor voli strokovni svet KZS.

Občni zbor je izvolil za novega predsednika KZS Polde Mačka, za častnega predsednika Kinološke zveze Slovenije pa Franja Bulca, ki ima izredne zasluge na področju kinologije.

Dne 25. julija t. l. je bila 1. seja upravnega odbora KZS, na kateri je bil izvoljen nov izvršilni odbor, in sicer: za podpredsednika KZS Valter Šehel, za člane pa: Dominik Rode, Andrej Tollazzi, Miha Adamič, Miroslav Zidar, Marko Lokar in Ivan Udovič. Za predsednika strokovnega sveta je bil predlagan Miroslav Zidar. Predsednik KZS je po funkciji tudi predsednik upravnega in izvršilnega odbora. Na naslednji seji bo izvoljen še drugi podpredsednik, blagajnik, gospodar in strokovni svet KZS.

Na občnem zboru in 1. seji upravnega odbora je bil sprejet tudi program dela KZS. Ena osnovnih nalog KZS je, da utrdi odnose ter poglobi sodelovanje z Lov-

ske zveze Slovenije in reši vprašanje financiranja KZS na osnovi programa dela. Materialno je potrebno okrepiti kinološka društva. Tudi lovske družine in zveze morajo za kinologijo nameniti del sredstev iz svojih skladov. Pes je sestavni del gospodarjenja v lovišču in ne le lovčev hobi. Prav zato bi morale LD in LZ nameniti del sredstev za napredek kinologije.

Kinološkim organizacijam in društvom ter celotnemu članstvu je potrebna strokovna literatura, po kateri je veliko povpraševanje, ni pa na voljo dobrih strokovnih knjig. Zato bo strokovni svet KZS pripravil predlog za ponatis najbolj iskane knjige ali pa bo priredil novo knjigo ob sodelovanju širokega kroga kinoloških strokovnjakov.

Ena izmed važnih nalog bo tudi pripraviti načrt za tetoviranje psov.

Bilo je tudi predlagano, proučiti možnost, da bi postala revija KINOLOG, ki jo izdaja Zveza za vzrejo športnih in službenih psov, uradno glasilo KZS. Tako bi dobili strokovno glasilo, ki bi doprineslo k nadaljnjemu razvoju kinologije. Pri tem pa je odprto vprašanje financiranja revije; stroški bi bili precej visoki. Dokler ta problem ne bo rešen, je potrebno več sodelovanja z dobrimi članki v reviji LOVEC.

V letu 1975 bomo v Ljubljani zopet pripravili razstavo psov vseh pasem. Sprejeti pa so bili še drugi pomembni sklepi in naloge, ki jih bomo lahko uresnili s sodelovanjem čim širšega kroga članstva KZS in v tesnem sodelovanju s kinološkimi društvi ter Lovsko zvezo Slovenije.

P. K.

Republiška uporabnostna tekma goničev

Kljub ljubiteljev goničev priredi v nedeljo, 17. novembra 1974, republiško uporabnostno tekmo goničev v počastitev 50. obletnice ustanovitve Kluba.

Tekma bo pod pokroviteljstvom Skupščine občine Nova Gorica. Zbor je 17. 11. ob

Polde Maček, novi predsednik Kinološke zveze Slovenije, s svojima poentroma Lolo in Tarasom, iz lastne psarne. Poentre že goji od leta 1953. Predsednik KZS Polde Maček se je začel udeleževati v lovstvu in kinologiji v Prekmurju. Tam je bil član, nekaj časa tudi tajnik, LD Bakovci. Po prihodu v Ljubljano, kjer je bil večletni predsednik Skupščine občine Ljubljana-Moste-Polje, je postal član LD Pugled. Eno mandatno dobo je bil tudi član UO ZLD Ljubljana

7.30. uri na dvorišču gostilne Šinigoj v Dornberku.

Tekmovanje bo po pravilniku o goničih, ki ga je potrdila Jugoslovanska kinološka zveza. Tekmujejo lahko vodniki z goniči vseh pasem, ki so vpisani v Jugoslovansko rodovna knjiga (JR). Tekmovanje bo po skupinah. Skupino sestavljajo 4 psi ene ali več pasem.

Vsaka lovska zveza v Sloveniji ima pravico prijaviti eno skupino (4 goniči), gostiteljica – ZLD Gorica pa dve skupini (8 goničev). Lovci-vodniki, ki želijo tekrovati s svojimi goniči, naj se takoj prijavijo pri svoji področni zvezi, ki mora skupino prijaviti najkasneje do 10. 11. glavnemu sodniku Milošu Kelihu, Dacarjeva 20, 64248 Lesce.

Vse ljubitelje goničev in psov sploh, predvsem mlajše lovce, pa vabimo, da si tekmo ogledajo in spoznajo delo goničev v naslednjih predmetih: iskanje, gonja, delo po krvnem sledu, obnašanje ob mrtvi divjadi, odločljivost in splošna uobgljivost.

Najboljši tekmovalci bodo nagrajeni. Vsem nastopajo-

čim bodo povrnjeni potni stroški.

Prireditve ni samo tekmovalnega pomena. V počastitev 50-letnice Kluba bo tudi srečanje širšega kroga kinologov Slovenije.

Zaključek tekme s kulturnim programom bo ob 18. uri v Park hotelu v Novi Gorici. Ponovno prosimo vse lovske družine, lovske zveze in posameznike, da prireditve podpro tudi finančno z nakazili na žiro račun Kluba: 50100-678-46610! Vsem, ki ste že pokazali razumevanje, ponovno iskrena hvala!

Upravni odbor
Kluba ljubiteljev goničev

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinja so uspešno opravili preizkušnjo.

Posavski goniči (JRGp):

Don, 10048 – Čujka, 10012. Leglo 2. 9. Rejec Jože Pajk, Male Češnjice 15, Sentvid pri Stični.

Biser, 7266 – Čika, 10013.
Leglo 27. 8. Rejec Alojz Kaplja, Zavrstnik 12, Šmartno pri Litiji.

Lasov, 14516 – Bistra, 10115.
Leglo 26. 10. Rejec Ančka Udovič, Urec 115, Rakek.
Lasov, 14516 – Darja, 7010.
Leglo 17. 9. Rejec Ančka Udovič, Urec 115, Rakek.

Kdl. istrski goniči (JRGki):

Bor, 7428 – Tara Blegoška, 7429. Leglo 14. 9. Rejec Alojz Koritnik, Orehova 11, Podnanos.

Cero, 7132 – Cica, 6983.
Leglo 17. 9. Rejec Slavko Puš, Šentvid pri Strični 57.

Resasti istrski goniči (JRGri):

Bor, 2017 – Brina, 2061. Leglo 23. 8. Rejec Jože Ban, Lokv 74, Divača.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Dingo, 60016 – Hima, 60015.
Leglo 7. 10. Rejec Feliks Lubas, Vuzenica 247.
Bor, 3328 – Dasa, 3156. Leglo 10. 8. Rejec Vlado Nučič, Hribska pot 11, Grosuplje.

Lovski terierji (JRLT):

Don Pobreški, 3544 – Juca Bukovniška, 5805. Leglo 7. 9. Rejec Geza Kalamar, Domanjševci 51, Križevci.
Pobi Dobrepoljski, 5736 – Čila Javorniška, 5918. Leglo 28. 9. Martin Zver, Petričeva 3, Ljubljana.
Don Pobreški: 3544 Pika Vaudnova, 3534. Leglo 16. 10. Rejec Jakob Hlade, Gaj 50, Zg. Kungota.

Resasti foksterierji (JRFox):

Blef, 1417 – Rena Principovska, 1419. Leglo 31. 8. Rejec Alojz Furk, Potočna vas 16, Novo mesto.
Šeki, 1425 – Kita Podhomska, 60.006. Leglo 27. 9. Rejec Jože Šinkovec, Ul. Marije Hvaličeve 28, Ljubljana.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Dangi v. Schwarenborg, MET Rt 2051 – Gina Gomilka, 1247. Leglo 15. 9. Rejec Gustav Koltai, Centiba 4, Lendava.

Epagneul bretoni (JREB):

Ari delle Vallate, 615 – Cara, 620. Leglo 4. 10. Rejec Leopold Lovrečič, Ozeljčan 37, Šempas.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Onesnaženo okolje

Pri koruzi lovec Jaka stuljen v dve gubi prav napeto čaka, jazbeca pa ni.

Kdor le čaka, pa dočaka – jazbec pridrobi; dvigne puško lovec Jaka, jazbec smrad spusti, Jaku to pogled skali pa »fali«.

»Ne boš mene!« reče Jaka.
»Če te puška ni, bom takole, pasja dlaka!« in še Jaka smrad spusti.

To bilo je njega dni.
Danes lovec v naravi ga nikoli ne spusti; se ne splača, ker vse drugo bolj smrdi kot naš ljubi NH₃.

J. P., LD Šentjost

Lov je drag »špas«

Daleč naokrog znani gonjač in lovec Anton Sosič, po domače Lekan iz Slope, član LD Videž-Kozina, je 5. septembra letos pasel živino na travniku pod cerkvijo. Proti večeru se naenkrat približa

njegovi čredi jelen in začne z rogovi zbadati njegove krave.

»Jelena razganja ljubezen, ali pa se mu je zmešalo. Morda je celo slep, da je moje krave zamenjal s košutami,« je preudarjal Toni, ki sicer nosi na svojih plečih že sedem križev.

»Tak jelen je za odstrel, ne pa za razplod, saj se sicer zna zgoditi, da se pojavijo križanci: jeleni s kravjimi repi, ali biki z jelenjim rogovjem.«

Toni je imel pri sebi puško, italijansko karabinko, model 95, bolj za osebno obrambo kakor za lov. Bila je že skoraj noč, ko se Toni dokončno odloči, da jelena položi. Toda kako, ko muhe več ne vidi? Izkušeni lovec pa se znajde. Odtrga košček belega papirja in ga nasloni pred kobilico. Tako, sedaj se muha vidi! Ostro pomeri jelena v srce, jekne strel, jelen pade – zadet v vrat. Vnovič se uresniči, da tudi slepa kura...

Drugi dan je Toni lepo lovsko opravljeno peljal jelena, težkega 160 kg, kozinskim mesarjem. Ponujali so mu samo 16 din za kg. K sreči se je pripeljal mimo mesar z Reke in odšel za jelena po 20 din za kg.

Se razume, da denar za jelena ni bil Tonijev. Toda uplenitelj je bil tako srečen, da je vsakega, ki je prišel v gostilno, počastil po želji. Ne samo srečen, tudi ponosen je bil, saj je (to pa brez »špasa«) podrl prvega jelena v lovišču LD Videž-Kozina.

Zvečer pa je povabil vse lovce še na cvrček – kozinski lovci rečejo kar »na drobnino«.

Nakopičilo se je toliko stroškov, da je Toni za kritje moral prodati telčka. Tedaj se je pijan od lovske sreče streznil. Ženi je prisegel, da jelena nikdar več ne bo streljal, ker tak »špas« preveč stane. Njegov sin je pa dodal: »Čudim se, da jih toliko sili med lovce. Vsako dekle, ki misli vzeti lovca, naj ve, da si lovec kviri zdravje, trga čevlje in obleko, trati čas in zapravlja denar.«

Ivan Benčič

Na lovski veselici

»Vaše vino je predrago. Tako je kislo, da bi še volk zatulil, če bi mu ga zljil na rep.«

»Da, prijatelj, tudi to je nekaj vredno.«

-Špula-

HOTEL GRAD PODVIN

PODVIN — RADOVLJICA

Telefon (064) 75-543 — Telex 34568 YU PODVIN

Restavracija v gradu in grajski pristavi, pester izbor, lovske specialitete, odlična postrežba, ciganska glasba.

»Grad Podvin« stoji sredi zelenja, gozdov in sadovnjakov — neposredno ob glavni cesti Bled—Podvin—Kranj—Ljubljana.

Od Bleda 9 km, od Ljubljane 44 km.

Sončna terasa, plavalni bazen, mini golf.

Lovci, lovske organizacije! »Grad Podvin« vas vabi, tudi vaše goste iz inozemstva pošljite k nam, prijetno se bodo počutili!

Izšel je

STENSKI LOVSKI KOLEDAR 1975

Na zadnji strani vam predstavljamo — v precej zmanjšani velikosti — eno izmed strani **Koledarja 1975**.

Koledar 1975 krasi 13 vrhunskih barvnih fotografij divjadi, ki so občudovanja vreden uspeh naših najboljših lovcev fotografov.

Koledar 1975 je formata 33 cm × 49 cm, tiskan na najboljšem papirju in vezan s kovinsko spiralo.

Cena koledarju je 40 din.

Lovske družine naj nam pošljejo čimprej naročilo! Koledar bomo pošiljali lovskim družinam po povzetju.

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE
Fotokino klub DIANA
61000 Ljubljana, Župančičeva 9

Slovenijašport

LOVSKE POTREBŠČINE

OROŽJE:

Lovsko orožje:

Crvena Zastava, brezpetelinke, karabini
SSSR brezpetelinke
ČSSR bokarice

Malokalibrske puške: ČSSR

Zračne puške: ČSSR

Municija za vse vrste strelnega orožja

OBLAČILA:

Obleke iz lodna	Lovske srajce
Lovske pletenine	Lovska obutev

Ves pribor dobite v naših specializiranih prodajalnah:

LJUBLJANA
MARIBOR
MURSKA SOBOTA

KAMNIK
JESENICE

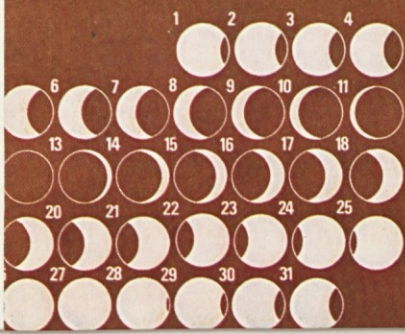
CELJE
KOPER

DIANA - IVAN MIKEC

anuar - januar - january

1975

nedelja nedelja sunday	ponedeljek ponedeljak monday	torek utorak tuesday	sreda sreda wednesday	četrtak čtvrtek thursday	petek petak friday	sobota subota saturday
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	